

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 321

15 D'AGOST DE 1995

PREU: 200 PTS

Festes de l'estiu a ses Cadenes

Un moment del pregó de les festes de ses Cadenes

Durant la primera quinzena del mes d'agost han tingut lloc a ses Cadenes, la barriada arenalera des d'on dirigim L'ESTEL, les festes de l'estiu en honor de la Mare de Déu dels Angels, organitzada per l'associació de veïns Es Trencadors. Festes grosses, en les quals destacaren: el Setè Campionat del Món de corregudes de marès, dia 4; una gran verbena amb l'actuació de Tramuntana, Geminis i en Tomeu Penya, dia 5; i la representació teatral de S'Herència d'en Toni Fabioler, el dia 12.

El pregó de festes, que es va fer dia 29 de juliol després d'un cervaviles per tot el poble i fou

seguit d'un sopar de trempó, fou a càrrec de na Margalida «Paparina», que va contar com eren ses Cadenes fa setanta anys, en Vicenç Tur, que va contar la seva experiència ara fa devers quaranta anys, i n'Eduardo del Meson Casa Gonzalo, un nin de dotze anys, que va contar com era el món infantil cadener, alhora que va llegir el pregó de com serien les festes d'aquí a vint-i-cinc anys. Diu així:

«Som a finals de juliol de l'any 2020. Estam a punt de començar les festes d'estiu 20, a ses Cadenes, tota la carretera ja està ben il·luminada, amb focus

làsser que dibuixen imatges a les cases, i paperines que s'encenen i s'apaguen... Devora aquelles que col·locaven els nostres padrins, fa vint-i-cinc anys... A la carretera, hi hem posat paperines també pels arbres de les voreres, i bombilletes. Ha quedat molt bé. A la plaça tot és ja a punt: hi ha l'escenari amb el cadafal ben engalanat, les bombilles omplen els arbres, que ja són ben grans, i fan una bona ombra... També està preparat el saló d'actes que fa poc va inaugurar el regidor de Cultura de l'Ajuntament de ses Cadenes, allà hi farem diferents exposicions de pintors i escultors cadeners... i també està muntat l'escenari al Teatre Municipal, on hi farem una comèdia d'aquelles que fan riure tant... I també farem totes aquelles coses, que cada any s'han fet a ses festes de ses Cadenes: anirem a sa platja a pescar (maldament no hi hagi peixos), jugarem partits de futbol, una gran verbena, i un sopar a la Tercera Edat, que hi vendrà a cantar l'amo en Tomeu Penya, qui, encara que quasi no pugui cantar, els agradava molt als nostres padrins, i cada any el duien a les festes d'estiu.

He trobat per ca meva un antic programa de les festes de l'any 1995, i m'he posat a pensar com ha canviat el nostre poble: no ha

L'estiu fa calor, fora roba!

tornat massa gran, però, a la fi, i al cap de molts d'anys, s'han aconseguit totes aquelles coses que demanaven els nostres padrins, quan començaren amb l'associació de veïns a donar guerra a l'Ajuntament de Ciutat. Tenim voreres a tots els carrers que estan asfaltats, semàfors, arbres per tot arreu, els cotxes passen poc a poc, i no fan renous... I tot això des que, a la fi, aconseguírem tenir ajuntament a ses Cadenes, i vàrem deixar de dependre dels altres.

I ara m'he despert i veig com això encara és molt enfora, però és lo que m'agradaria a mi que passàs els pròxims anys a ses Cadenes.» Ω

SUMARI

- 2 Xafarderies
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme
- 6 Vaturalmón...
- 8 Postguerra i vida
- 10 Carn Capolada
- 12 Un reaccionari
- 16 Enquesta
- 18 Mahatma Gandhi
- 19 Gloses

Banda de tambors i cornetes «Son Sunyer», protagonistes principals del cervaviles de les festes de ses Cadenes.

Especial dedicat a Felanitx i Cala d'Or. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

Xafarderies

• Qualque cosa ha canviat a dins Mallorca quan el feixista felanixer, amic d'en Tejero i d'altres feixistes, que és en **Joan Pla**, dibuixa uns angelots amb n'Aznar al cap damunt i escriu que «Els putes forasters no saben pronunciar la «LL»!! Fins ara només ho deia en Jaume Sastre, però és que ara, ja ho diu tothom.

• El general dels serbis entra amb la seva tropa als pobles i ciutats de **Bòsnia-Herzegovina**. Amb la seva tropa de lladres, entra a les cases, a les fàbriques, a les cases de possessió, viola les dones i mata els homes. Els treu a fora, els posa dins camions i els deixa al camp. Els roba les cases, els mobles, els aliments, els animals, tot quant tenen. Llavors, amb un cinisme infinit, els diu que ni Déu, ni el president de Bòsnia, ni les forces de l'ONU els poden salvar, només ell, els pot salvar.

A Barcelona, capital dels Països Catalans, un horabaixa calorós d'aquest passat mes de juliol, s'organitzà una manifestació de protesta contra aquest genocidi, contra aquesta neteja ètnica. Hi va una gernació... La gent s'identifica amb els pobres bosnis assassinats, violats, robats de tot quan tenien. A Madrid, capital dels Països Castellans, un horabaixa calorós del mateix mes de juliol passat, organitzen una manifestació per protestar contra aquest genocidi, contra aquest robatori, contra aquesta neteja ètnica... No hi va quasi ningú. L'explicació: els catalans ens sentim solidaris, ens sentim identificats amb els bosnis. Els castellans se senten solidaris, se senten identificats amb els serbis. Els castellans se posen al costat dels lladres, violadors assassins, dels qui fan neteja ètnica. Tenen una mentalitat de dominador, de rapinyaire, de viure esquena dreta amb els doblers robats als altres

pobles. Els catalans tenim un sentit clar de la justícia. Per als castellans, el sentit de la justícia és matar violar i robar... I llavors n'hi ha que diuen que tots som espanyols... I un bé negre!

• Vatualmón de forasters, ens deia una hortorrina l'altre diassa, devers Cala d'Or: «La meua germana se va casar amb un holandès, que als tres mesos d'estar per aquí ja xerrava com noltros.» Deu minuts més tard, un puta espanyol de merda ens treia defora d'una pizzeria infecta al final del carrer de l'**Espalmador**, al poble del mateix nom, dient que no volia que li regalàssim **L'ESTEL** perquè ell només llegia en «el idioma oficial de España». Afortunadament, d'espanyols oficials com aquest ja en queden pocs per Mallorca. A aquests i als que són com aquests els hem de dir «Barco» cada vegada que els trobem.

• Com en **Canyelles**, que feia de *gonellad* per guanyar quatre vots a la darrera campanya electoral i ara, des de Madrid, el seu «quefe» l'ha defenestrat, l'ha tirat per la finestra. D'ara endavant, si vol continuar de *gonella*, s'haurà d'ajuntar amb aquesta xusma que segueix a en Pep Anguera o a aquesta altra que edita *Sa fuia d'en Pep Gonella*, que vol canviar a l'Estatut d'Autonomia la qualificació de llengua catalana per llengua balear, com a pròpia de la nostra comunitat autònoma. Suposam que en Jaime Martorell no el voldrà al seu *Centro Cultural Mallorquín*. Seria massa veure en Canyelles i en Martorell fent de *gonelles* plegats per dins Mallorca!

• En **Toni Garcies** és un vilafanquer que va per les fires i mercats de Mallorca. Ven les gàbies i menjadors per les perdis que ell mateix construeix. També

ANGELOTS D'EN PLA

Els Angelots d'en Pla.

ven gàbies per agafar rates i raconeres per penjar pels racons de la cases. També ven cassettes de cançons mallorquines.

• Hi ha notícies que ens fan retrocedir al canal del temps...: un soldat ha ingressat a la presó de **Picassent** (l'Horta) perquè, baix els efectes de l'alcohol, va cridar «me cago en la bandera», idea que passa per la ment de molts mentre estan fent el servei militar. Malgrat els recursos interposats, la petició d'indult ha estat desestimada, i en Francisco és entre reixes per un delictes d'injúries. L'oficina del defensor del soldat actuarà en la seva defensa mitjançant una campanya nacional i internacional que reclamarà la seva immediata alliberació. Els responsables d'aquest servei intenten que desaparegui la justícia militar perquè resulta anacrònica, errònia i contradictòria.

• A *Penthouse*, una revista porno i nazi-espanyola, hi hem llegit un demagògic article, en la línia del «millorar l'espècie» d'Spengler, que qualifica els nacionalismes (de les nacions sense estat, s'entén) de prehistòrics i defensa que

cal renunciar-hi igual que «l'home va renunciar a ésser Neanderthal per esdevenir Cromagnon»! El genial articulista d'aquesta diarrea mental és un tal **Carlos Giudicessi**. Treuen una gran foto d'independentistes catalans amb estrelades i el peu: «El hecho diferencial es la perversidad de los nacionalismos», és a dir, que no tenim dret a ésser qui som, que no tenim dret a l'existència. El senyor Giudicessi ja té preparats els camps d'extermini amb el lema «Sex Macht Frei»? Per a més vergonya, aquesta plamfletària revisitxada de bagasses de luxe té la seu al Principat: Carrer Bailén, 84-Barcelona 08009. De sobres està de dir que no n'heu de comprar ni una, ni mitja ni cap. Nosaltres la varem trobar dins el poal dels fems d'un hotel de s'Arenal. *Boicot for ever. Penthouse go home, gou to Spain and don't come back, go away, arruix, barco...* Fora aquests puticlubs de la nostra terra!

• *Punt Diari* de Girona vol comprar els recentment apareguts *Periòdic de l'Horta*, que duu un any al carrer, i *Periòdic de la Plana*, que duu devers mig any al

carrer. Són dos periòdics comarcals del País Valencià, interconnectats i íntegrament en català. La premsa en català cobrarà així un nou impuls al País Valencià, en aquests durs moments d'auge de partits reaccionaris anticatalans, com són el PP i la UV. La línia d'aquests dos periòdics —amb un projecte viable de fer altres seccions comarcals: Ribera, Safor, l'Alacantí-Sud, etc— és un tant feixuga de llegir, amb llargues dissertacions sense gaire interès sobre política, cultura i folclore i firmes del cercle tancat de la gent del cultural-progressisme —com la revista *El Mirall* de l'Obra Cultural Balear—; una gent que no sap treure el País Valencià del forat de feblesa claudicant i castellanització creixent que pateix. És una premsa avorrida i ben poc combativa. Tant de bo, amb *Punt Diari* i llur professionalització a fons —a partir del mes d'octubre diuen que seran periòdics coeditats setmanals—, esdevinguin premsa fàcil de llegir i que almanco aportin qualque cosa nova. Que la gent la compri per llegir-la, perquè ara, fan adormir-se fins i tot les rates de biblioteca.

• Festes de l'Estiu a la raval de **Santa Catalina** de Ciutat, del 17 al 20 d'agost. Dia 18, que cau en divendres, als jardins de sa Feixina a les 8'30 del vespre, hi haurà el segons concurs de Cançó Mallorquina amb un primer premi de 200.000 pessetes; dia 19, als mateixos jardins de sa Feixina, acte poètic a càrrec de l'*Agrupación Hispa de Escritores de Baleares*. Els poetes convidats són Antònia Rabassa, Antoni Sales, Catalina Gayà, Francisca Aguiló, Guillem Morey, Glària Sainz, Josep Casadesus, Maria Gayà, Mercè Guasp, Esteve Pison i Rodolf Monte. El programa no diu en quina llengua serà aquest acte poètic, però, ens pareix que serà en foraster. Davant el dubte, no hi anirem. El diumenge dia 20, hi haurà ballada popular mallorquina al parc, amb la Rondalla de Bellver i els Balladors de Lluc. Ω

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR!

SUBSCRIVIU-VOS-HI!! Tel. 26 50 05

Fins a un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci ÒPTICA SBERT

Sant Miquel, 83 (cantonadaAVINGUDES) Tel. 72 14 25
Graduam i adaptam lentilles • Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals. • Ulleres de sol i graduades

PODA DE PALMERES TOMEU CATALÀ

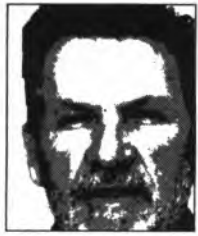

Tel. 79 77 25 • 60 27 20

INTERPAPER BALEAR MAJORISTES

- Material fotogràfic • Rodets
- Àlbums de reportatge
- Minilabs i químics, accessoris
- Càmeres • Portafotografies, etc
- Equipament per a foto-estudi

c/ Tinent Oyaga, 18 • Tel. 75 94 46 • Palma

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

La segona reconstrucció de Catalunya (III)

N'hi ha que veuen problemàtica la recuperació nacional. I no manquen veus distingides que expressen pessimisme per l'esdevinidor de la llengua. De la mateixa manera que n'Oriol Bohigues, l'arquitecte, molts de catalans van per la ciutat i paren esment a veure en quina llengua parla la gent. Certament, esborrona sentir tantes converses a terres catalanes en llengua espanyola. Segurament encara no tenim prou força per neutralitzar el maligne procés diglòssic. Podríem estar fent la cantilena de les dissorts dels catalans, però no és aquest el cant que he d'anunciar. Per als catalans, el 1939 i la post-guerra sí que ho eren, anys de plors i de cruïxits de dents. Però ara és l'hora d'esmlar les eines de la raó, per què el juny s'acosta.

Hi ha un catalanisme conservador que sent nostàlgia d'altre temps, d'abans de la guerra, de la societat tradicional esvaïda. Aquest catalanisme conservador era predominant abans dels anys trenta. I ha continuat mantenint una gran força. A Mallorca, el catalanisme, com una constant històrica, amb poques excepcions, era expressió de cercles conservadors. En resposta simètrica, les diverses formacions progressistes —polítiques, socials, culturals—, majorment no es plantejaven seriosament la situació de la cultura catalana ni el problema nacional català. I no solament es donava aquesta situació a l'endarrerida Catalunya insular; també al Principat es donaven tot de paradoxes entorn al problema nacional català. (No hem de fer comentaris de l'eixorc espanyo-

lisme de les grans formacions sindicals catalanes del 1936, com la C.N.T. i la U.G.T.)

La reconstrucció nacional de Catalunya no té res a veure amb el catalanisme conservador. La reconstrucció no és un projecte social o cultural d'un gran pensador o d'una organització social o política; la II reconstrucció de Catalunya és una realitat que s'ha anat bastint al llarg d'aquests darrers cinquanta anys. Una realitat que és la conseqüència de l'activitat social i individual dels onze milions de catalans —els nous catalans compresos, per suposat—. Si la reconstrucció econòmica i social de Catalunya és un fet, això determinarà el procés de les formacions sobre-estructurals; és a dir, que donarà lloc a la II Reconstrucció nacional-cultural. Aquesta reconstrucció no serà conservadora; forçosament, serà menada per les forces del progrés.

Certament, la filosofia d'en Hegel és idealista; però disposa d'una sèrie de fils molt materialistes i d'una gran consistència. Aplicats a la nostra realitat històrica, amb aquests fils crec que és possible fer un bon teixit. En un intent d'assajar aquesta via, intentaré fer l'enunciat de qualques tesis. El nucli del discurs conservador és la «pàtria ideal». Com si hi hagués una Catalunya essencial definida des de l'eternitat. És la versió catalana de l'idealisme germànic que es va estendre per tot Europa. Esmementem que la versió franquista era introduïda a les escoles com a disciplina obligatòria amb el nom pompós (ells sempre ho són, de

“
El despertar de la nació és la suma dels despertars individuals de centenars de milers de treballadors i de burgesos de totes les contrades catalanes.
”

pomposos) de «Formación del Espíritu Nacional».

Aquesta «pàtria ideal» s'adeia amb l'ideologia dels propietaris de terra, els senyors, els que s'autodeclaraven de nissaga aristocràtica. Però no despertava emocions entre les classes populars. Tot intent d'imposar el «catalanisme» a les classes populars mena al fracàs. Els treballadors i la resta de classes populars no necessiten cap catalanisme estantí dels conservadors. Els treballadors i la resta de classes populars —inclosa la burgesia nacional— de Catalunya són, en tot moment, la nació; la nació són

ells mateixos en conjunt. Això ens duu a la primera gran tesi: El despertar de la nació, la presa de consciència nacional de les més amples capes de població, no és resultat de la vinguda de cap Esperit Sant amb forma de «pàtria ideal conservadora» o de «formació de l'esperit nacional». El despertar de la nació és la suma dels despertars individuals de centenars de milers de treballadors i de burgesos de totes les contrades catalanes que han trobat el camí de l'alliberament personal —catalans que o bé ja s'han alliberat o bé estan decidits a alliberar-se—. En primer lloc, és un alliberament material i social; després segueixen un gamma d'esplèndits alliberaments.

Ho explico. Alliberament material i social dels treballadors: aquelles societats agràries conservadores tradicionals —com la Mallorca dels anys vint— eren sistemes d'economia de subsistència on estaven eixalades les possibilitats de desplegament humà de les classes populars. Societats que eren veïnes de la fam i la misèria. Sistema productiu retardat, primitiu, que es basava en l'utilització de totes les forces humanes. Sistema que no podia passar sense una sobre-explotació del treball femení i infantil.

Vegeu, amics: Aquells poetes de la saba de la terra que idealitzaven aquell infern agrari medieval català ho feien, pot ser, en llengua catalana. No; no es tractava —ni es tracta— de que la minyona sabés recitar poesies, sinó que les donen es puguin alliberar de la condició de minyona. La nació en va saber: va tirar enda-

vant una revolució econòmica i social. Va ser el gran alliberament. A la fi, varen desaparèixer les figures del betlem; ja no hi va haver més minyonetes, ni porquerets, ni pastorets, ni figueroleres, ni espigadores, ni peladores d'ametlles, ni mil oficants d'oficis medievals. La llei d'en Hegel s'ha acomplert. L'home és un producte social; i l'home és un producte del treball i de la tècnica. El procés d'humanització és un desplegament de les capacitats tècniques; i de negació de les lleis de la Naturalesa.

Després d'aquest gran alliberament, d'aquest salt cap a la modernitat, comença el segon gran cicle subsegüent. Ara, en lloc d'estar tirades dins les cuines o els rostolls, les nenes i els nens d'extracció treballadora han tingut accés a l'estudi. Malgrat les deficiències del sistema educatiu espanyol, el salt cultural ha estat enorme. Per tot arreu els catalans s'afanyen per alliberar-se de les diverses ignoràncies que els oprimien. Ens alliberem dels opressors tradicionals. Ens acabem d'alliberar del domini de l'església romana.

Just ara encetem la darrera etapa: ens hem d'alliberar de la por i hem de recobrar l'orgull i la dignitat plens. Això significa l'expressió «Catalunya rica i plena». En aquesta via de triomf de la raó sobre la por i l'irracional, s'inscriu el llibre de recent publicació *La nissaga d'un xueta*, on l'autor, en Llorenç Cortès, explica la recuperació de «l'orgull xueta» que s'oposa als plans dels opressors professionals i els venç. Ω

JOE'S

CAFETERIA-BAR
Plats combinats casolans
Entrepans
C/ Terral, 3 • Tel. 26 33 55
S'ARENAL

Masguit S. L.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ,
TRANSPORTS, LÀMPERES I DECORACIÓ
c/ Ràpita, 43 • Tel. (971) 650123/652432
Fax: 652432 • 07630 • Campos (Mallorca)

INSTAL·LACIONS I MUNTATGES
ELÈCTRICS
EXPOSICIÓ D'APLICS I LLUMS

Elèctriques
MANRESA S.A.

Distribuïdor Oficial
AEG • TELEFUNKEN •
ZANUSSI • THOMPSON •
SANYO • CORBERO

Carrer Ariel, 8.
Tel. 657859-657378.
Fax 657898. CALA D'OR

AUTO ELÈCTRIC
AGUSTÍ, S.L.

Vendes • Exposició • Taller • Recanvis
Bon servei post-venda

Cra. d'Inca, 35 • Tel. 54 18 05 • Fax 54 24 59 • 07420 SA POBLA

J Jani S.L.

SERVEIS DE NETEJA

Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasmè, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 15
07006 S'Arrenal (Palma)

Ca Ses Marilles

Maria del Roser Vidal

COMPRAM I VENEM MOBLES USATS
(diumenges demati, obert)

carrer de la Mar, 24 • 07200 FELANITX
Tel. 58 21 65 • Part, 58 03 63

La lluita guerrillera en els anys 1940-50:

Un capítol de l'antifranquisme que P«C»E, PSOE i burgesia han volgut fer oblidar

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

La lluita contra la dictadura feixista de la burgesia

En la primera edició del meu llibre *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* (El Tall Editorial, núm. 18) havia explicat com, en acabar la guerra amb la derrota dels republicans, el meu pare va ser enviat a Mallorca com a presoner de guerra dels vencedors (vegeu «*Primers contactes amb l'oposició clandestina*», pàgs. 14 a 18). A la península restaren altres membres de la família paterna que també havien lluitat en defensa de la República i la llibertat. Entre elles el meu oncle José, que combaté amb els comunistes del V Regimiento, en la 22 Brigada que comandava Francisco Galán (germà de l'heroi republicà afusellat per la monarquia després de la sublevació de Jaca en contra del rei).

Quan el pare va ser alliberat del camp de concentració i pogué establir-se amb certa normalitat a sa Pobla una vegada casat amb l'al·lota de Can Verdera (na Francisca Crespí Caldés) que l'havia salvat de la mort, cridà l'oncle per què vengués a ajudar-lo a sa Pobla.

Aleshores –tota la dècada dels anys quaranta fins a ben entrats els anys cinquanta– la resistència contra la dominació feixista continuava en forma de guerrilles (el *maquis*) malgrat la derrota popular de l'abril del 1939.

La lluita contra el feixisme era tan forta que el 29 de maig de 1955, en el seu discurs d'acomiadament com a director general de la Guàrdia Civil, el general Camilo Alonso Vega (conegut repressor dels pobles de l'estat), va definir el «bandolerisme esquerrà» (els assassins qualificaven de «bandolers» els herois de la resistència) com «un problema nacional de gran transcendència que perturba las comunicaciones, desmoraliza a las gentes, destroza nuestra economía, quebranta nuestra autoridad y nos desacredita en el exterior» (subratllat de l'autor). Alonso Vega parla de dos mil enfrontaments entre la Guàrdia Civil i els guerrillers de totes les nacions de l'estat entre 1939 i 1952 (*El maquis en España*, de F. Aguado Sánchez, publicat per Editorial San Martín l'any 1975).

Com es pot comprovar per aquestes declaracions signades pel màxim responsable de la repressió en contra del poble, la lluita contra la dictadura feixista de la burgesia començava ja des del primer dia de la victòria de Franco.

Durant uns anys, fins que finalment –a finals dels quaranta– s'establí a sa Pobla, l'oncle anava i venia de Mallorca a València i proveïa al pare de notícies d'aquella activa resistència antifeixista.

Malgrat –per evidents motius de seguretat– mai no vaig veure per ca nostra cap publicació de la CNT o del PCE, molts dels noms d'aquelles revistes clandestines em són ben familiars perquè en vaig sentir parlar molt. Sembla que malgrat el perill que representava que la Social o la Guàrdia Social et trobàs amb un dels diaris o llibres editats pels serveis de propaganda guerrillers, el cert és que la premsa antifeixista es llegia a les barriades obreres i populars.

Els diferents grups guerrillers que lluitaven a la península editaven –com i quan podien!–, entre d'altres, *Reconquista, Lucha, Liberación* (*Órgano de la 35 Brigada de Guerrilleros*), *República*, etc. El PCE, a més de *Mundo Obrero*, editava *Nuestra Bandera*; i els anarquistes, el seu periòdic central *CNT*.

Método práctico para aprender boxeo

A vegades, els llibres i publicacions de la resistència antifeixista portaven cobertes ben curioses per a dissimular el seu contingut subversiu. Es donava el cas que el *Método práctico para aprender boxeo* era en realitat un manual per a la lluita armada i *El porvenir a través de los sueños* una història de la repressió dictatorial. L'opuscle *Novena de Nuestra Señora de la Esperanza*, editat per una inexistent «Imprenta Salesiana», el que ocultava de veritat era la biografia de Durruti, o un munt de fulls subversius que s'havien de repartir a Madrid o Barcelona. La imaginació dels encarregats de l'Agitació i Propaganda era desbordant, i no bastaria un llibre de cinc-cents pàgines per a explicar la multitud de genials iniciatives que emprengueren en aquells anys foscos i terribles.

“
L'opuscle *Novena de Nuestra Señora de la Esperanza* el que ocultava de veritat era la biografia de Durruti.
”

Tornant al tema familiar, cal dir que ni el pare ni l'oncle participaren activament en la lluita guerrillera dels anys '40-'50. Els anys d'internament en els camps de concentració, el fet d'estar fixats com a «*desafectos al régimen*», les obligacions familiars (jo vaig néixer l'any 1946), els centenars d'afusellats i torturats que havia vist el pare a les presons dels falangistes –aquella gernació d'utopistes que volien acabar amb les injustícies d'aquest món i que moriren esventrats a les cunetes, amb un tret al clatell– l'atemorien bastant. Però, mitjançant les ràdios estrangeres i les notícies que portava l'oncle, seguia el desenvolupament de la resistència armada contra la dictadura.

Molts dels companys de la CNT, el PCE o del POUM que no havien caigut en mans dels vencedors o que no pogueren marxar a l'exili, a partir del mateix abril de 1939 anaren a les muntanyes, allà es feren forts, i mantenien combats constants amb les forces de l'exèrcit franquista i la Guàrdia Civil.

Els ex-combatents de l'exèrcit republicà que formaren unitats de guerrillers a l'Europa ocupada pels nazis en temps de la II Guerra Mundial tenguieren una importància cabdal en la derrota final dels hitlerians. Catalans, espanyols, andalusos, bascs, gallecs, homes i dones de totes les nacionalitats de l'Estat lluitaren a França, Itàlia, la Unió Soviètica... fins a Noruega o Finlàndia, hi

havia combatents antifeixistes procedents de l'Estat Espanyol dinamitant els trens d'aprovisionaments dels alemanys, atacant la reraguarda hitleriana, combatent a pit obert contra les unitats més selectes de les Waffen SS.

Per tal de copsar tota la importància de l'ajut dels homes i dones de la península ibèrica a l'alliberament d'Europa del jou nazi-feixista cal recordar que només a França la *Agrupación de Guerrilleros Republicanos* (ex-combatents de l'Exèrcit Popular, de la Generalitat o del Govern Basc) arribà a comptar amb sis divisions formades per més de 12.000 guerrillers, tots perfectament equipats amb armament pres als nazis.

Després de l'alliberament de París, molts dels homes d'aquestes unitats del *maquis* travessaren clandestinament els Pirineus i anaren a combatre Franco a Catalunya, l'Aragó, Euskadi o Espanya (Castella i Andalusia, en particular). Molts dirigents guerrillers foren capturats per les forces repressives (record ara Cristino García, José Vitini, Antonio Medina, Manuel Castro, tots afusellats entre els anys 1945 i 1947).

L'heroisme en la batalla de milers i milers d'ex-combatents republicans queda provat pels vuit-cents companys que moriren en la lluita per l'alliberament de Noruega, per les tombes d'antifeixistes que hom encara pot trobar al costat dels antics camps de batalla a Àfrica, Itàlia, França, Rússia, Normandia, Bielorússia, Crimea, Ucraïna, Berlín... Fins i tot hi hagué antifeixistes catalans i espanyols lluitant amb els nord-americans a les illes del Pacífic!

El «maquis» antifranquista: una guerrilla sense ajut internacional

La lluita del *maquis* a l'estat espanyol en contra de la dominació terrorista de la burgesia fou una gesta heroica comparable a la de la resistència francesa o italiana. La diferència essencial va consistir en el fet que, tant a França com a Itàlia, Iugoslàvia o Grècia, l'URSS o Albània, els grups de guerrillers antifeixistes comptaren de seguida amb l'ajut (amb armes, informació, diners, etc) de les potències aliades, o bé

de l'Exèrcit Roig.

La proximitat dels exèrcits aliats facilitava en certa mesura la tasca dels guerrillers. Amb l'evidència de la victòria aliada, milers i milers de ciutadans d'aquests països passaren a eixamplar cada vegada més els exèrcits guerrillers. Enquadrats en la divisió Leclercq, els republicans catalans, bascs, gallecs o espanyols ajudaren a alliberar París.

A l'Estat espanyol la situació dels guerrillers fou més complicada. Just acabada la II Guerra Mundial, les aliances internacionals mudaren de signe i l'URSS i els comunistes aliats en defensa de la llibertat i la democràcia, a ran de l'inici de la Guerra Freda, passaren a ser considerats enemics d'Occident. De rebot, Franco, aïllat per les Nacions Unides i al qual tothom preveia una mort semblant a la de Benito Mussolini (penjat, esquarterat pels resistents enmig del carrer) esdevenia per a nord-americans, francesos i britànics el «campió d'Occident que havia ajudat a salvar Espanya de les urpes del comunisme internacional».

Els guerrillers antifeixistes, per tant, es trobaven sense aliats, sols en el començament de la Guerra Freda, amb dubtes per part del PCE de continuar sostinent aquell titànic esforç perquè Stalin, feia anys, havia «aconsellat» a Carrillo, Líster, *Pasionaria*, etc., la conveniència de «guanyar-se» des de dintre els sindicats feixistes (la CNS) i abandonar definitivament la lluita guerrillera.

La repressió feixista fou exacerbada fins a límits que a hores d'ara costa imaginar. Segons les investigacions de l'historiador G. Jackson, la dictadura afusellà entre 1936 i 1945 una xifra de persones que va entre les 150 i les 200.000 (G. Jackson, *La República Española y la guerra civil*. Barcelona, 1976).

Els diversos tipus d'organismes unitaris de l'oposició antifranquista, creats per mirar d'afeblir la dictadura, tampoc no ajudaren gaire als guerrillers que s'enfrontaven tots sols a la brutal repressió dels escamots de la mort falangistes.

Malgrat que l'any 1944 es constituís a Tolosa de Llengua-

doc la *Junta Española de Liberación* formada per republicans, socialistes i part del moviment llibertari (un sector de la CNT no estava d'acord amb la formació d'organismes unitaris interclassistes), l'invent no ajudà a decidir les potències aliades a ajudar els guerrillers antifeixistes. El PCE amb les *Juntas de Unión Nacional* de clara orientació democràtica-burguesa, tampoc no convencé els burgesos del Regne Unit, EUA o França, que, en la pràctica, no volien instaurar cap República de tipus popular on no tenguessin cabuda els partits del gran capital.

El govern de la República a Mèxic creà un govern de concentració (sense membres del partit de *Pasionaria*) esperant que els aliats desembarassin a Espanya, es desfessin del dictador i posassin els republicans en el Poder.

Tot això només eren somnis d'exiliats. Els anys 1944 i 1945, davant l'incontenible avanç de l'exèrcit soviètic, que ja havia alliberat mitja Europa del jou nazi-feixista, els governs britànic i nord-americà ja havien dissenyat el mapa de la futura guerra freda (barrar el pas a l'expansionisme de l'URSS utilitzant fins i tot els dictadors com Franco en la tasca de contenció del «comunisme»).

Quan l'oposició espanyola somniava en una ràpida tornada al Poder, els centres de direcció del gran capital internacional ja havien ordit els plans de consolidació de la dictadura franquista a l'estat espanyol, i la Casa Blanca començava a redactar el guió del Tractat d'Amistat i Cooperació signat entre Franco i Eisenhower.

L'actitud profranquista de les democràcies occidentals (malgrat les hipòcrites condemnes de paraula) sentenciava a mort centenars d'heroics guerrillers antifeixistes. La burgesia espanyola posava els botxins, *Occident* servia les bales.

Servar el record dels lluitadors per la llibertat

En un breu capítol com aquest només podem fer una mica de recordança de la gesta heroica dels guerrillers.

Al Principat, es pot dir que a partir de 1946 qui porta endavant la flama antifeixista és la CNT-FAI, amb direcció establerta permanentment a Tolosa de Llenguadoc. Les infiltracions són a través dels Pirineus (l'exèrcit franquista i la Guàrdia Civil no podien controlar metre a metre la serralada pirinenca).

A la resta de l'estat, la majoria de grups guerrillers estaven en

Un segell d'ajuda a la guerrilla catalana.

mans unes vegades —com al Principat—, de la CNT; altres, del PCE, o d'unitats republicanes disperses que no havien volgut lliurar-se a mans dels vencedors, i que amb algunes armes salvades de la desfeta de 1939 s'havien llançat al bosc i a la muntanya.

El nucli dirigent de la resistència més ferma a la dictadura franquista dins el camp anarquista està format per Frederica Montseny, Germinal Esgleas i Roc Santamaría. Cap de les principals accions guerrilleres era Pere Mateu Cosidó (que executà al president del govern Eduardo Dato en temps del regnat d'Alfons XIII).

Impossible parlar dels centenars d'actes de sabotatge contra

la dictadura que realitzaren un Francesc Sabater Llopart, en Ramon Vila Capdevila (Caracremada), en Wenceslao Giménez entre desenes de caps guerrillers sorgits del poble.

A la regió de Barcelona era important, entre d'altres, la unitat de guerrillers comandada per Massana (cap al 1947); feien fins i tot «controls» a les carreteres de Castelldefels i del Garraf. En Josep Lluís Facerias esdevé un personatge mític entre el poble treballador. Els seus assalts a locals de Falange, les expropiacions que fan les seves unitats, l'execució de destacats assassins feixistes, li donen una aurèola mítica que encara perdura.

Sovint molts dels combatents

antifranquistes són detinguts i executats sense judici per la Guàrdia Civil en el mateix indret on han estat descoberts, malgrat s'hagin rendit i lliurat les armes (cal dir que això darrer era una excepció i la majoria, sabent la sort que els esperava en caure en mans dels falangistes, preferien lluitar fins a la mort), 1948 marcà el zenit de la lluita de la guerrilla (principalment anarquista) al Principat.

¿Com vivia aleshores la direcció del PCE la lluita guerrillera? Enrique Lister escriu a *Así destruyó Carrillo el PCE* (pag. 65): «En 1946 el Buró Político (del PCE) se había trasladado a París. Toulouse resultaba demasiado provinciano y demasiado indiscreto para el género de vida de grandeza que diferentes miembros del Buró Político querían seguir llevando. En unos casos se compran y en otros se alquilan espléndidas villas en los lugares elegantes de los alrededores de París.

Las guerrillas, el trabajo clandestino, las cárceles franquistas, geográficamente sólo estaban al otro lado de los Pirineos, pero mentalmente estaban muy lejos de las preocupaciones de los Dolores (Pasionaria), Carrillo, Mije, Antón y compañía». Ω

S'ARENAL • c/ M. A. Salvà, 38.
Tel. 267450-54 • Fax 269000
LLUCMAJOR • Superm. Prohens
Ronda Migjorn, s/n • Tel. 120164

ZURICH ASSEGURANCES
FRANCISCO MAS FERRÀ

Oficina: c/ Indústria, 21
Tel. 28 80 12 - Palma
Part: c/ Zafoteza Musoles, 13, 1ª
Tel. 41 69 16 - Palma

AIGUA POTABLE
A DOMICILI

Als termes de Ciutat,
Marratxi i Llucmajor

Telèfon 742768

L'ANTIFRANQUISME
A MALLORCA
(1950-1970)

DE
M. LÓPEZ CRESPI

(II PART)

CADA QUINZE DIES
A L'ESTEL de Mallorca
(DE JULIOL DE 1995
FINS A JULIOL DE 1996)

(PER DEMANAR NÚMEROS
ENDARRERITS TELEFONAU
AL 265005)

TIEN 21

Especialistes en electrodomèstics

**Electrònica
Morey S.L.**

Carrer de la Caritat, 4. Tel. 827182. Fax: 583459
FELANITX

**GALERIA
Llombards**

**EXPOSICIÓ
DE QUADROS**

Exposición de cuadros
Ausstellung: Oelgemälde
Aquarelle u. a.
Exhibition of pictures and
paintings
Exposition d'images
Galleria di quadri

Aurelio Domínguez Santos

Avinguda Ferran Tarragó, 4
Tel. i fax: (71)659483. Mòbil 908537554
07660 CALA D'OR

Ara més que mai: Vaturalmón de forasters!

Quan fa cinc anys va caure a les meves mans per primer cop un exemplar de *S'Arenal*, record perfectament que el que em va enganxar va ser el seu llenguatge valent i directe. No debades l'eslògan del periòdic, durant un temps, va ser «La revista que diu el que els mallorquins pensen i no s'atreveixen a dir». Per això no puc estar gens d'acord amb la proposta que ha fet des d'aquestes mateixes pàgines el militant d'ERC Joan Quetgles: abandonar la utilització de paraules com «foraster» i «colonització» amb la finalitat, diu ell, d'acostar els immigrants espanyols a l'independentisme. Malgrat el seu article em sembla una gran reculada, vull agrair-li primer de tot que hagi posat per escrit la seva opinió i hagi contribuït al debat. D'altres no tenen l'honestedat ni el coratge de fer-ho i només saben escampar rumors en converses de cafè.

La petició que fa en Quetgles em sembla tan impossible com innecessària. En primer lloc, perquè seria anar en contra de les accepcions que apareixen al diccionari Alcover-Moll:

Foraster: 3. Castellà de nació o de llenguatge. 4. Grosser d'entineniment o de comportament (Mallorca). «No sies tan foraster!».

Forasterada: 2. Acció pròpia de forasters; locució forastera; castellanisme (Mallorca). «Li donà orde de parlar en mallorquí si volia que l'entengués, y que dexàs anar ses forasterades que només servian per dar-se to» (Gabriel Maura, Aigoforts).

Forasterejar: Tenir aspecte foraster. «Com Sant Josep forastereja..., no troba un bri de feyna enlloch» (Jacint Verdaguer).

Na Bel Peñarrubia, al seu interessantíssim llibre *Mallorca davant el centralisme (1868-1910)*, constata l'odi dels mallorquins contra els funcionaris, les empreses i els bancs forasters, contra les quintes i les contribucions. A més a més, hi transcriu gloses de l'època com aquestes, recollides per Antoni Maria Alcover:

*Els raves se fan a l'Horta,
ses pastenagues també;
no sé parlar es foraster,
perquè som nat a Mallorca.*

*Veniu, ençà, lo meu bé,
que d'enyorança em som morta.
Veniu de fora-Mallorca?
No me parreu foraster.*

I dins *Els refranys catalans*, de Maria Conca (Editorial 3 i 4),

a l'apartat *La terra i la llibertat*, subapartat *Forasters*, apareixen els següents refranys:

Els forasters de Madrid, et prenen la taula i et prenen el llit.

Forasters vindran que de casa ens treuran.

Si a casa tens forasters, tres dies només.

Voler suprimir la paraula «foraster» del vocabulari polític, per altra banda, suposaria negar l'existència de nombrosos documents on s'hi ha utilitzat. Per citar-ne uns quants:

«Senyoret, ¿i no em dirà vostè per què en venir es forasters a Mallorca no parlen es mallorquí?» (rèplica d'un mallorquí a un forasteretxo, a un diàleg publicat a la revista *L'ignorància*, 1879).

«Els altres, mallorquins descastats, més aviat forasters, seran sempre els qui sacrificuen la Pàtria a un partit, la idea a un homo, la Terra a l'Estat» (Presentació del periòdic *La Veu de Mallorca*, 1900).

«Tots els empleats eren forasters y en foraster hagueren de parlar també els mallorquins: Quin desverí!» (Josep Rullan, parlant del Decret de Nova Planta a la introducció de *Literatura popular mallorquina*, 1900).

«Tots aquests bocins de la Pàtria, (...) són acoblats a l'entorn de la gloriosa barrada ensenya, per la tradició, per la cultura, per les arts belles i pel voler dels homes nets de forasterisme» (Pere Oliver i Domenge, *La catalanitat de les Mallorques*, 1916).

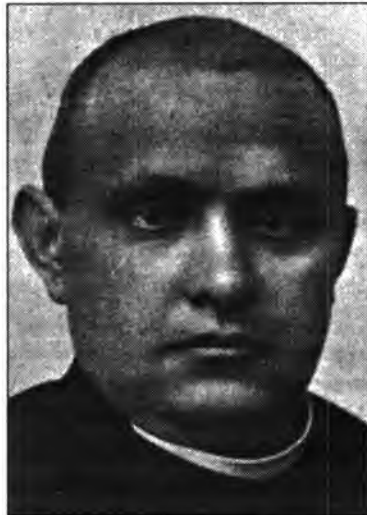
«...así, hablamos de, mahonesos, ivicancs, catalans y valencians, siendo todos los demás «foresters»» (Emili Darder, *Mallorca* núm. 4, 1917).

«Via fora, forasters!» (Crit històric, recuperat per la joventut nacionalista de la Lliga Regionalista l'any 1918).

«Mallorca, terra de pau, sang de catalans, llengua de Ramon Llull, presonera de forasters que no t'estimen ni et coneixen ni et volen més perquè ets un castell de guerra» (Antoni Maria Sbert, fundador d'ERC, en una alocució radiofònica amb motiu del desembarcament de les tropes de Bayo al port de Manacor, l'any 1936).

La pervivència actual de la paraula foraster en el seu sentit polític no és una exclusiva de *L'Estel*, ni de bon tros:

«Macià era la mostra de la

Antoni Maria Alcover (1862-1932) sabia molt bé què és un foraster.

voluntat de Catalunya per sobreviure, per no sotmetre's a la tirania forastera» (Enric Ucelay da Cal, *Francesc Macià, una vida en imatges*, 1984).

«...el jove foraster Alejandro Lerroux» (Albert Balcells, *Història del nacionalisme català*, 1992).

«Fins l'any 1714, el Principat de Catalunya era un país com tants d'altres (...). Es governava sense impositcions forasteres» (Josep M. Ainaud de Lasarte, *El llibre negre de Catalunya*, 1995).

Durant la darrera campanya electoral a Mallorca va aparèixer als diaris la definició de foraster que fa ERC, deixant ben clar que es tracta d'una qüestió d'actitud, no d'origen ni de llinatge. Aquesta definició concorda perfectament amb la que es fa del terme català a la declaració ideològica d'ERC, on es diu que és

Voler suprimir la paraula «foraster» del vocabulari polític suposaria negar l'existència de nombrosos documents on s'hi ha utilitzat.

català qui ho vol ser, amb tot el que això comporta d'acceptació d'una nacionalitat, una llengua i una cultura. Definició que contrasta, per exemple, amb la dels partits espanyols, que afirmen que «és català qui viu i treballa a Catalunya». Així com els independentistes mallorquins tenim la tasca d'explicar què és un mallorquí i què és un foraster, els del Principat tenen la d'explicar què és un català.

Ens equivocam si ens pensam que el terme foraster només és conflictiu a Mallorca. Cap català que utilitzi aquesta paraula diàfana no se n'allibera de la criminalització per part dels espanyols. Abans de les darreres eleccions, el Bloc de Progrés Jaume I va publicar un manifest demanant que no es votàs el PP perquè Eduardo Zaplana «treballa en favor d'interessos forasters». Arran d'això, el diari ultranacionalista espanyol *El País* va qualificar el manifest de xenòfob en una entrevista a Eliseu Climent, impulsor del Bloc (*El País*, 8-6-95). Així i tot, simptomàticament, un esquizofrènic com Joan Pla no se n'ha pogut aguantar les ganes, i ha fet dir a un dels seus angelots, referint-se a n'Aznar: «Els putes forasters no saben pronunciar la LL» (*Baleares*, 24-7-95).

Quant al temor per la mala interpretació que en puguin fer els immigrants espanyols, això no ens hauria d'importar ni poc ni molt. El dilema no és a les nostres mans, sinó justament a les seves. Són ells els qui tenen l'obligació moral de proclamar la seva renúncia a la nacionalitat espanyola i a la condició de petits colonitzadors. Els espanyols residents a Catalunya només se sumaran a l'alliberament del nostre poble en la mesura que ens vegin forts i els convencem amb els nostres arguments. La gent s'apunta a un projecte quan veu que la cosa va de veres i que en pot sortir beneficiat. Aquest és l'únic camí possible per a la integració, tant nacional com lingüística.

Tampoc puc acceptar de cap de les maneres el suggeriment d'en Quetgles de suprimir el terme colonització aplicat a la nostra realitat política, quan històricament s'ha descrit Mallorca un cop i un altre com una colònia. Vegeu-ne uns quants exemples:

«A las Baleares le ha cabido hasta ahora muy mala suerte y bien puede asegurarse que en Madrid se nos trata como una

colonia. Si fuéramos a examinar uno por uno los funcionarios que nos han venido de la metrópolis, pocos merecerían el cariñoso recuerdo de los isleños» (article de la revista dels republicans federals *El Comercio*, 1881).

«Las provincias no somos para Madrid más que un recurso, un manantial de riqueza, una mina explotable; bajo este solo aspecto se nos mira y se nos considera» (Article de la revista *La Autonomía*, 1883).

«(Mallorca), una roca al mitx de la mar, mirada p'el nostro govern amb sa mateixa consideració que ses ròques que devòra Àfrica serveixen de presidi als malfactors». (Pere d'Alcàntara Penya, article titulat *La llengua mallorquina*, 1892).

«Mallorca no será nada con el actual régimen, su felicidad está supeditada al interés de las regiones hegemónicas, somos extranjeros en nuestra patria, somos miserables a pesar de nuestras riquezas, nuestra esclavitud ha sobrevivido a las leyes abolicionistas» («Mallorca esclava», article editorial de *La Unión Republicana*, 1902).

«...excel·lent mare, «La Península». Sols ells, les panxes plenes, fan aquest cantet, plorinyant per les malcriadeses de ses colònies i jurant que fins a morir defensaran la unitat indivisible, obligant a totes a l'obediència més cega» (J. Torrendell, *La Veu de Mallorca* núm. 6, 1906).

Més tard trobam aquest qualificatiu a la introducció de Jordi Bonafont i Gabriel Montcada a *El Mallorquinisme polític* (1974), on diuen: «Mallorca, per Madrid, no ha estat més que una font de divises, una colònia insular a explotar». El concepte de colonialisme aplicat a Espanya no és exclusiu de Mallorca. Per citar un exemple molt recent: «La mentalidad colonial española confunde la unidad con la uniformidad» (Carta al director de Berenguer Biset, de Barcelona. *El País*, 8-6-95). No cal dir que adquirir la consciència que vivim a una colònia d'Espanya és un exercici mental d'allò més saludable per als catalans, perquè és la primera passa per veure la necessitat de l'alliberament.

Gràcies a la tasca d'un periòdic com *L'Estel*, o d'un partit com ERC, la terminologia independentista s'ha introduït dins el

Antoni Maria Sbert (1901-1980), membre fundador d'ERC i conseller de la Generalitat.

debat polític, amb moments tan espectaculars com el discurs de Gabriel Cañellas a la diada autonòmica d'enguany, en el qual va afirmar que «Nos tratan como a colonias de ultramar». Per als independentistes, ha de ser motiu de goig llegir a la premsa local frases com aquestes: «Seguimos colonizados en materia educativa»; (Planas i Sanmartí, *Última Hora*, 22-6-95); o «los intereses objetivos de muchos de los que hoy se alinean en el Partido Popular no son precisamente el sucursalismo hacia una dirección nacional que tiene una visión casi colonialista de Baleares» (Juan Riera, *Baleares*, 30-7-95).

Encara que en Joan Quetgles no en parla al seu article, no puc estar-me'n de referir-me també al barco de rejilla. Després que alguns militants d'ERC s'acollonassin durant la campanya electoral davant els atacs històrics dels periodistes espanyols, ara resulta que des d'aquests mateixos mitjans s'ho agafen a broma i en fan acudits. Vegeu, si nó, els articles **Barco de rejilla**, de Javier Coromina, que acaba dient «Visca el vaixell de reixeta amb motor de plom!» (*El Dia del Mundo*, 24-6-95); **Galera de rejilla**, de Planas i Sanmartí (*Última Hora*, 13-7-95); o **La despedida**, de Llorenç Capellà, que fa dir a

Cañellas: «-M'en vaig. Prepara-me es barco de rejilla» (*Baleares*, 17-7-95). M'imagín que tots aquells que es varen creure les acusacions de racisme no se'n deuen saber avenir. Vejam si en prenen nota per a una altra vegada!

Que barco de rejilla no és una frase racista ja ho varen explicar en el seu moment en aquest mateix periòdic persones com Jaume Santandreu, Bartomeu Mestre, Miquel López-Crespí, Biel Majoral, Jaume Oliver, Joan Mir o Bernat Joan. Per tant no cal insistir-hi. I si no és una frase racista, res no ens ha d'impedir de dir-la als quatre vents. A mig termini, el rendiment electoral ha d'arribar per força. La meua experiència personal a la darrera campanya autonòmica em va demostrar que els mallorquins nets d'adoctrinaments polítics, no infectats pel regionalisme ple d'autoodi tipus PSM —és a dir, el sector de la població que ara alguns anomenen majoria social—, connecten immediatament amb aquesta expressió i la veuen amb simpatia. Convertir això en vots és qüestió de temps, feina i confiança amb el propi projecte.

Seria un gravíssim error afliuixar en aquests moments. Deixar de dir la veritat per por a ofendre el colonitzador, abandonar tot aquest bagatge que ha conreat el nacionalisme durant més d'un segle, significaria claudicar i caure en el possibilisme estèril que ja practiquen altres projectes polítics, com el PSM. Amb la por i les mitges veritats no s'ha alliberat mai cap poble.

No, ara no és el moment de fer concessions a l'enemic. Ben al contrari, ara és el moment de fixar l'objectiu de totes les nostres accions en la llibertat de la nostra pàtria. Ara és el moment de recuperar aquella tensió cap a l'independència que va caracteritzar Francesc Macià. Ara és el moment de proclamar ben fort i sense por: l'enemic és Espanya! Vatuallmón de forasters! Barco de rejilla!! **Josep Palou** Ω

Els socialistes, la monarquia i els GAL

La política unificadora i uniforme que Castella ha aplicat a Espanya, o Hispània, s'ha fonamentat, ara i sempre, en el terror. D'aquí que no ha de sorprendre a ningú que l'estructura imperialista que dóna cobertura a l'atrotinat Estat espanyol s'aguanti sota els paràmetres del terrorisme. Així, tots aquells que des de les files socialistes, convergents, populars, republicans o comunistes, intenten sostenir incòlume aquest estat, sigui qui sigui que governi, estan fent apologia del terrorisme.

Amb tot, gairebé tothom s'ha posat d'acord a atacar els socialistes com a únics responsables dels GAL, però ningú s'atreveix a inquirir públicament: Quina part de culpa té l'oposició en aquest afer? És pot organitzar una operació d'aquesta naturalesa i abast sense que ningú se n'assabenti? Si ara han aconseguit informacions que en teoria eren secretes, per què no es varen preocupar d'obtenir-les abans? L'assassinat del diputat electe d'HB, Josu Moguruza, no va despertar la curiositat de ningú, malgrat saber que el calibre de les bales utilitzades eren de l'exèrcit? Només els socialistes senten odi pels independentistes bascos i catalans? Per si algú és prou ingenu com per creure's-ho, veiem que deia Paco Umbral el 21-7-95 en un article intitulat «Aznar atómico»: «Por todo eso quiere la bomba Aznarín, o es que quizá se propone tirarla sobre Cañellas, para acabar de paso con el archipiélago balear, que es separatista».

I a tot això, quin paper hi juga el cap d'Estat? Algú es creu que s'haguera pogut crear uns GAL a l'«imperi» sense que en Franco en fos sabedor? El terrorista i nazi d'en Franco ens va encolorar un Borbó que només havia de servir per viatjar, prendre el sol i esquiar? Si el paper de la

Joan Carles I.

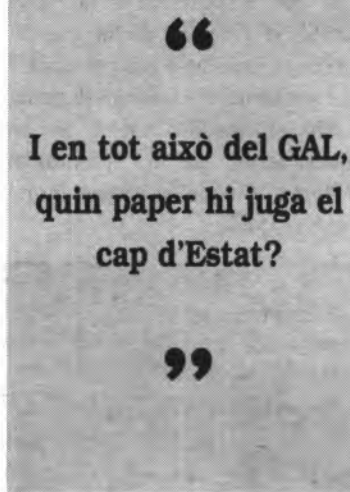
monarquia té tan poca envergadura, per què, com deia Consuelo A. de Toledo en un rotatiu de Madrid el 14-6-95, està sotmesa a «chantaje»? Qui li està fent el xantatge? I per què? No estava al marge de tot?

És més, quan encara ningú s'imaginava l'abast d'això que en diuen «guerra sucia» —com si n'hi haguessin, de guerres netes—, el 30 de gener de 1995, el diari *El Mundo*, dirigit per Pedro J. Ramirez, deia: «El Rey también recibió el informe: Este informe elaborado en julio de 1979 —observeu que va ésser fet després d'un any d'aprovar la famo-

sa «Contitución» democrática—, por los servicios secretos españoles, según fuentes consultadas por este periódico se enmarca dentro de los estudios que periódicamente ha realizado el Centro Superior de Investigación para la Defensa (CESID) sobre la lucha contra el terrorismo, y fue entregado a Presidencia del Gobierno, Vicepresidencia del Gobierno, la Junta de Jefes del Estado Mayor (JUJEM) y la Casa Real».

Tot plegat demostra que només es vol rentar la cara al monstre, però en cap cas es vol entrar a atacar el problema de fons: la desconstitució ben programada i amb seny de les restes de l'«imperi espanyol» que permeti la incorporació a Europa de tots els pobles ibèrics. Que això és una temeritat? En política només són temeraris els covards, els cadadubtes, i els pusil·lànimmes, que, per desoir els savis consells del professor Carles M. Espinalt, no convocaren un plebiscit per la independència que, avui, ja reclamen més de trenta ajuntaments de Catalunya.

Que tenien por? I no els fa por assassinar, robar, mentir, trair o el que és el mateix: recolzar aquest estat terrorista? Així, doncs, avui per avui, l'única política viable a Catalunya es aconseguir la convocatòria d'un plebiscit. Oposar-se a la possibilitat que els catalans manifestin a través de les urnes la seva democràtica voluntat és col·locar-se al costat del totalitarisme o del nazisme i, ara més que mai, cal que el poble sàpiga que en contra d'aquesta solució estan des de presidenciables socialistes a diputats republicans, que no dubten a recolzar un «estat de dret» que basa les seves estructures en el «derecho de conquista». I és que el progrés no està ni en el socialisme, ni en el republicanisme, sinó en la independència. **Encarna Parreño** Ω

NO BAIXI A PALMA

**Rotulos
Arenal**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX

...I A PREUS DE S'ARENAL!

C/ MILITAR, 224 (devora Correus) • S'ARENAL
TEL. 74 32 62

TeleStar

SERVEI TÈCNIC

TELEVISORS • VÍDEO • ANTENES
TOTES LES MARQUES

AVINGUDA SANT FERRAN, 45 • TELÈFON 45 04 76 •
07011 CIUTAT

**TENNIS
SON RIGO**

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

DE LES CLAVAGUERES DEL FRANQUISME

Vida quotidiana durant la Postguerra al barri «xino» de Barcelona

Pràctiques espiritistes, la Primera Comunió i la Falange

Aquest aspecte positiu de les femelles del meu barri del qual us parlava, té també la seva epopeia en les dones que tingueren la suficient fortalesa d'ànim per dur a terme l'única cosa possible, allà, en aquells anys, que era sobreviure. Foren una presa fàcil, per altra banda, de tota mena de supersticions, des d'allò que més tard se'n digué nacional-catolicisme (això sí, en versió superrealista), fins a tota la gamma de pràctiques d'espiritisme conegudes arreu del món, incloses algunes totalment autòctones. Val a dir, a més, que, en aquest moviment espiritista, els difunts hi col·laboraren amb un lloable entusiasme. Al meu barri, en aquells negres anys de la postguerra, hi hagué més aparicions de morts d'ambdós sexes que els darrers tres segles. En algunes cases, la filla, víctima del «poll verd», o l'avi mort a la guerra de Cuba, hi eren tan presents que només mancava que els posessin el plat a taula, perquè l'lit parat i tot tenien. (Per tenir, àdhuc molts d'ells tenien tarja de racionament... però això és tota una altra història, que tenia més a veure amb els «vius» que no pas amb els morts.) L'admirable ajut de la gent de l'altre barri contribuï, si més no, juntament amb el «Rasca yu» (ai!, *canciones para después de una guerra...* i ses-

sions de cinema al «Potaje» (el cinema Colom, per malnom «Potaje» perquè allí hi entrava de tot...) a fer suportar allò que era insuportable: la fastigosa i inacabable misèria, amb música celestial com a fons.

Algú potser preguntarà quin paper hi jugaven en tot aquest panorama els nens... Doncs els nens del barri «xino» —com d'altra banda, tots els altres de la geografia franquista— van ser de Falange i d'Acció Catòlica. Ara, això sí, com a militants de tan enaltides institucions, vam ser dignes del nostre benvolgut barri i la nostra actuació va ser, en tot moment, aberrant i quinta-columnista alhora. Com a actitud aberrant podem citar el fet que molts de companys meus, d'Acció Catòlica, eren ateus de tota la vida. És clar que tampoc no et donaven gaire opció. Tan bon punt feies la Primera Comunió, era *norma de obligado cumplimiento*, aleshores el cercle es tancava i queien dins el sac tant creients com no creients. No té res d'estrany, vist aquest estat de coses, que els primers exercicis espirituals als nens de la meta edat que s'organitzà a la meua parròquia després de la guerra, fossin «contestats» pel personal, i que sovint les discussions degeneressin en insults, val a dir en aquest sentit, que el capteniment d'alguns d'aquells sacerdots no

fou gens edificant, la qual cosa motivà incidents, com ara que un noi del meu carrer, en plens exercicis espirituals i davant els adjectius calificatius adreçats als pares dels presents, s'alcés tot cridant: —*Malhechor, tu padre, so...*!

Val a dir —i no crec descobrir res de nou— que l'apostolat entre els indígenes del barri va ser portat més aviat amb els peus, per dir-ho amb eufemismes. Només així s'explica que quant els responsables de l'Acció Catòlica a Santa Mònica —un matrimoni carregat de bones intencions— em proposessin, amb aquella bona fe, de pagar-me la carrera de sacerdot, jo em sentís profundament vexat. De tota manera, he de consignar que, en aquella santa casa que era la parròquia de Santa Mònica en la postguerra immediata, hi havia dues persones que van fer tot el possible per equilibrar les bajanades dels seus germans en Crist: un mossèn que hom va salvar del desastre del 19 de juliol, i del qual la gent del barri va tenir cura durant tota la guerra (per alguna cosa seria!), i el senyor rector, un home de muntanya, que poques coses tenia de la «terra baixa» llevat del missatge de Crist.

Quant a la nostra estada dins la Falange, més que aberrant —que també ho fou—, va ser «quinta-columnista». Al principi, pocs ens vam alliberar de l'oli de ricí, al qual els caps falangistes tenien una dèria morbosa; però molt aviat van haver de moderar la repressió amb la gent del meu barri, quan van poder constatar que de rucs ens guanyaven, però de bèsties no. La cosa començà

amb el senzill càstig d'espieta, a base d'un parell de nates, però molt aviat algú rebé pel sol fet de declarar públicament la seva fe franquista... Al meu barri hom no podia ser franquista ni dins la Falange! De tota manera, hi va haver un temps en què els capítols de Falange ens agafaren molta d'estima, quan van poder palesar que, com a força de xoc, érem únics... Quan van començar les batesses amb els carlins, els més bèsties del meu barri varen ser utilitzats com a *force de frappe* eficient i contundent, davant l'entusiasme dels «*joseantonianos*»... fins que un dia, els del meu barri, en el fragor de la batalla, van començar a repartir bolets als uns i als altres. El bati-bull que es va organitzar al carrer del Carme, *sede* de la Falange del districte cinquè, va ser de no dir... Evidentment a l'igual que en els cas de la Santa Mare Església, els azules tampoc no van encertar el mètode adient per a convertir els nens *barrioxinesos* a les seves directrius... Permeteu-me ara una petita reflexió: els nens, al meu barri ens sentíem també profundament antifeixistes, com els nostres pares i germans; però és que, tant els servidors com l'Església, no van fer res per canviar aquest estat de coses: ens van tractar, a nosaltres, uns nens, també com a vençuts.

Val a dir que el nostre pas per aquelles institucions va ser més aviat fugisser. Al final dels anys quaranta, ja ens havíem donat tots de baixa, i tornàvem a la normalitat. Perquè, en certs aspectes, la vida que menàvem era més normal que la d'abans i, sobretot, que la de després; gaudíem d'una llibertat quasi completa, fruit de la vida desorientada que menaven els grans. Anàvem molt al cinema («*Eo, en el Potaje hacen una de coña y una de hostias*»). Fèiem guerra amb els nens dels barris veïns; i vivíem l'època de més mànega ampla sexual del Concili de Trent ençà... També jugàvem molt, sobretot a l'aire lliure. Un bon lloc de joc eren les cases enderrocades pels bombardejos (on per cert, hi havia grans rètols que deien: «*Destruído por los rojos en su huida*»).

Els nens i l'escola

Ah, també anàvem a l'escola...

però no tots. Ara, l'escola ja no era obligatòria ni gratuïta. Ja s'havien acabat aquelles escoles on cada dia donaven dinar i berenar als nens i nenes del meu barri. Per sort per a tots nosaltres, a les escoles ens forjaven no sé què... l'ànima o una cosa semblant, deien. En el millor dels casos —com en el meu— els nens del barri «xino» anàvem a parar al *Colegio Obrero Pizarro* on, com a mostra, la «*señorita*», la dona de l'amo i director i, ensems, mestra de les nenes, s'entenia amb el mestre dels pàrvuls, que era subnormal i a qui li deien «el Pajo» a causa de certes pràctiques que eren ben conegudes en ell... sovint a classe mateix. En el pitjor dels casos anàvem a raure a les urpes d'un tal Don Celestino, un dels personatges més tenebrosos del barri. Don Celestino era un titulat de Pedagogia, que creia que l'ús de les palmets era cosa de marietes, i allí on hi havia dos bons punys... alguns dels seus alumnes havia agafat una pulmonia, víctimes d'una de les seves pràctiques predilectes: enviar a algú al pati, en ocasió d'un gran xàfec. Al Pizarro, la repressió no arribava a tant... però Déu n'hi do! Don Cosme, l'amo i senyor, sí que creia en els efectes pedagògics de la palmeta, i l'usava que feia goig. Jo, particularment, rebia molt sovint; a vegades per motius ben inversemblants, com ara pel fet que els mestres tinguessin algun convidat. M'explicaré: cada matí jo portava el pa als mestres, i en aquelles ocasions em demanaven que els portés una barra de més. Però a vegades a casa em deien que havien fet curt i que no podia ser. —*Don Cosme, mi mamá dice que no puede ser; que hemos hecho corto*. En sentir-me, Don Cosme somreia d'una manera sinistra, i jo sentia com els cabells se'm posaven de punta. De seguida l'home cridava els de la primera reglera i, un a un, començava a preguntar-nos la taula de multiplicar, amb la palmeta a punt de solfa. —*Cinco por ocho?*», preguntava a la primera víctima. El pobre xicot començava a returar: —*Cua, cua, cua, cuarenta!*» El mestre esperava gentilment quinze segons, que el noi acabés de fer l'ànec. Però en arribar a mi —que em sabia la taula de cor— no n'esperava ni un, de

La plaça Reial de Barcelona.

segon: «¿Ocho por siete?» Pata-pam!, ja havia rebut. A la fi, vaig optar, com a estricta acte de defensa, de robar la barreta de pa a casa, quan no me la donaven.

Una bona ocasió de rebre, al *Colegio Obrero Pizarro*, era a l'hora de les oracions i les cantúries. Quatre vegades al dia, quatre, resàvem tots junts, el *Padre Nuestro*, l'*Ave Maria* i el *Gloria Patri*; i cantàvem el *Cara al Sol* i l'himne nacional. Mentre cantàvem, Don Cosme alçava una orella i escoltava amb atenció; de sobte, corria a fúmer un castanyot a algun desvergonyit que, tot dissimulant, cantava *A las barricadas* o el *Joven Guardia*. Això passava també a l'hora de resar, quan algú introduïa a l'oració alguna d'aquelles frases que en diuen «irreproduïbles»; però això era molt perillós, perquè Don Cosme era molt carca, i llavors li sortia la bèstia, i no mirava res... De tota manera, l'home, de vegades, permetia un cert diàleg. Hi havia dies que discutíem de política mig matí: ell, a favor dels alemanys, nosaltres, a favor dels aliats, però sovint la cosa acabava a bolets, quan algun company no podia suportar més i li etzibava un «¡Usted es un facha!» I, entre bolet i bolet, Don Cosme un dia ens va dir. «¡Sois como vuestros padres! No aceptáis haber perdido una guerra!»

No, no ho acceptàvem. Aquell home —que en el fons encara que semblés mentida era un bon jan— l'encertava. Nosaltres també havíem perdut una guerra, i no ho acceptàvem. I a la nostra manera, intentàvem establir ponts amb el passat que ens havien esborrat; i cercàvem aquell diari esportiu que parlava de les grans gestes del Barça d'abans de la guerra («el temps normal», en deia la gent gran) i miràvem, respectuosos, aquella col·lecció de cromos, que pel sol fet de ser «d'abans de la guerra», ja tenien un gran valor per a nosaltres; cercàvem la nostra identitat perduda. I en aquesta recerca la majoria teníem totes les de perdre; i ja no la recobrarem mai més. Fòrem vençuts per la postguerra i per aquells que la van parir. Fem memòria... Un diumenge al matí. Carrer Amàlia amunt, anàvem jo i un altre xicot. No vàiem cap ànima. Cantàvem en veu baixa: «Amunt els damnats de la terra, amunt...» Tot d'una vaig sentir una grapa que m'agafava un braç. La sang se'm va glaçar. Em vaig girar i vaig veure, prop del meu, un rostre sense afaitar de dies, d'un home de mitja edat. Els ulls li brillaven, a l'home, quant tot ensenyant-nos un puny ben clos, ens digué: «¡Salud camaradas!» Jo tenia llavors, deu anys. **La Rosa Blanca** Ω

La Ciutat de Mallorca del segle XXI

La Ciutat de Mallorca que l'associació de veïns de Santa Catalina vol per al segle XXI és una ciutat més còmoda, més amable, més humana, més segura, més alegre, menys agressiva i menys cara. Una ciutat més racionalitzada en tots els aspectes: en l'administració local, en l'economia, en l'aspecte social i en l'aspecte polític.

Pensem que, per obtenir aquests objectius, ens hem de posar a fer feina com més prest millor i potser d'aquesta manera entrarem en millors condicions al proper tercer mil·lenni.

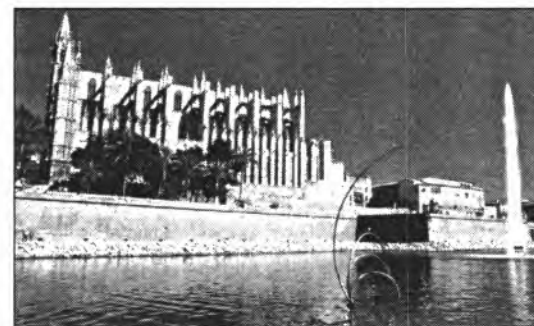
Hem de començar a fer feina per tenir unes comunicacions més còmodes amb tots els pobles i ciutats de Mallorca, amb la finalitat que Ciutat deixi de créixer, que es quedi amb la grandària que avui encara té. No podem ni volem consentir que per a l'any 2000 la nostra Ciutat sia una metròpolis inhabitable i irracional per les seves mides.

També hem d'exigir la descentralització de serveis, de manera que cap poble i ciutat de l'illa estigui mancada del servei de l'administració pública, d'hospitalització, de cultura, d'oci, etc. Cal equilibrar la cosa de manera que sia tan còmode viure a Ciutat com a qualsevol poble de Mallorca, especialment als pobles del Pla.

També volem una ciutat menys cara que l'actual. Avui, viure a Ciutat, s'ha convertit en un lloc on cada dia hem de pagar: declaració de renda, IAE, IVA, contribucions de tot tipus, etc; a més pagam un preu de cada dia més car pels aliments, begudes, combustible, etc.

Tot això, sobrecarregat, perquè si volem una ciutat neta, segura i bella, això ho hem de pagar els ciutadans; i ja en el summum de la cultura de la imposició contributiva que patim hem de dur l'aigua de fora de Mallorca i pagar-la al preu de la coca-cola, amb *royalties* inclosos.

Per al pròxim mil·lenni, volem una ciutat més culta, però no amb més museus o més exposicions. No, l'associació de veïns de Santa Catalina vol que la cultura dominant sia la nostra, l'antiga, la dels nostres padrins, la mallorquina... que té per expressió la llengua catalana, la música, el ball, el teatre. Que ens puguem sentir arrelats en allò que tenim més a prop: la nostra barriada, el nostre poble, la nostra ciutat. Ens hem de comprometre en la defensa de «lo nostro», i deixar de banda els problemes de les nacions veïnes. És ridícul que ens puguem sentir protagonistes d'esdeveniments que són fora dels nostres límits territorials. Això de voler formar part de qualque cosa més gran que la

nostra illa, ha fet que de cada dia siem més petits, més pobres, menys desenvolupats, malgrat viure a un lloc ric amb una florent indústria turística.

Volem que s'enterrin d'una vegada les vies dels trens de Sóller i del d'Inca, i que es facin els parcs urbans a les actuals estacions.

Volem que la majoria de carrers de Ciutat sien de direcció única. Volem la reimplantació del tramvia i que s'estudiï la viabilitat d'una línia de metro.

Volem que la nostra indústria turística sia productiva, que ens doni guanys i no pèrdues. I és que tenim pèrdues perquè tres-cents mil ciutadans hem de pagar els recursos hidràulics, sanitaris i d'infraestructura de sis milions de visitants. Tenim pèrdues perquè els guanys, els s'enduen els transportistes, els *tour-operators* i els hotelers que inverteixen els seus guanys a l'estranger. I ben especialment, l'Estat espanyol, que recapta els nostres impostos i els s'enduu cap a Espanya.

Nosaltres exigim que Espanya accepti pagar a la nostra ciutat un cànon de 22 pessetes per cada passatger que entri pel nostre port o aeroport. Aquest cànon servirà per finançar les infraestructures hidràuliques, de seguretat, de neteja, etc.

La nostra exigència es fonamenta en el fet que les ciutats de Madrid i de Barcelona, actualment, cobren un cànon de l'Estat espanyol de 22 pessetes per cada passatger que transporten els seus serveis metropolitans. Els ajuden perquè els ciutadans d'aquestes dues ciutats no són culpables, i per això no han de pagar un servei que cada any és utilitzat per milions de turistes que van a aquestes ciutats.

La Ciutat de Mallorca, amb tres-cents mil habitants, ha d'aguantar les despeses que ocasionen sis milions de turistes cada any, i no rep res a canvi. Madrid i Barcelona, ciutats que s'acosten als quatre milions d'habitants, són ajudades per les despeses ocasionades per uns quatre milions de turistes cada una. **Pere Felip Buades, de Santa Catalina** Ω

La picota

Des de la seva troneta a l'*Última Hora*, amb data del 2.8.95, en Celsa Conde ens feia el seu típic sermó espanyolista. Pretén invalidar el dret d'autodeterminació del poble basc. Per això no se li acut altre argument que reafirmar un no se sap ben bé quin dret originari de l'individu. Com a bon petit oligarca hispà, fa de perdonavides, i ell tot sol aconsella als nacionalistes bascos que es llegeixin en John Locke. Quin llistó més baix el d'aquests intel·lectuals hispans! A qui pretén enganyar? Què s'empatolla? Els bascos i els catalans saben molt bé quina va ser la contribució d'en Locke a la lluita per la independència dels nord-americans. En Celsa Conde valdria més que cités a n'Ortega y Gasset. **En Joan Quetgles** Ω

**ELECTROCOMUNICACIONS
VALENTÍ**

**Electrodomèstics en general
Telecomunicacions i telefonia
Servei tècnic propi**

Carrer Nuno Sanç, 1
Tel. 583081- 07200 Felanitx

Tintoreria Rentadoria

Cala d'Or

**Rentat en sec
Lavado en seco
Chem. rainigung
Dry cleaning
Laundry**

Avinguda de Bèlgica, 3. Tel. 643740 • 07660 CALA D'OR

**MILAR
CAN ALEIX S.L.**

**DISTRIBUÏDOR OFICIAL EXCLUSIU PHILIPS
RÀDIO-TELEVISIÓ I VÍDEO**

Tallers autoritzats PHILIPS
Servei tècnic post-venda d'electrodomèstics
Plàstics • cuines de butà • bateries de cuina • rentadores •
material elèctric • llums • discos • conservadores • frigorífics •
televisors PHILIPS • vídeos i computadores

TALLERS I REPARACIÓ: Carrer des Pou de la Vila, 11B. Tel. 581970
BOTIGA: Carrer Major 70. Tel. 580281 FELANITX

Carn capolada (21)

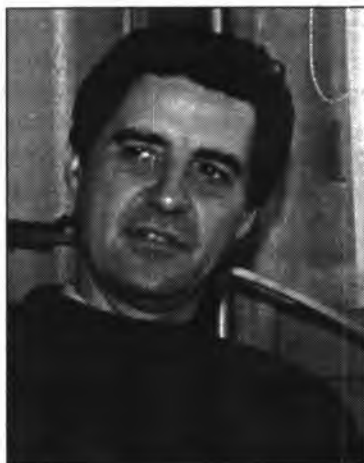
JAUME SASTRE

Quan un esclau es rebel·la contra l'opressor ha de saber que la primera resistència que haurà de vèncer és la dels seus companys acovardits que se li tiren damunt empesos per la por i per la histèria. Dia 1 de gener de 1990, en un dels primers articles editorials que vaig fer per a S'ARENAL vaig escriure: **Quan un negre, un oprimít, lluita per la seva dignitat personal o col·lectiva, immediatament comprova que tothom se li tira damunt, fins i tot els seus propis germans de raça. El cas Macià Manera amb l'actuació deplorable dels dirigents del PSM és ben il·lustratiu. (...) Com ja hem dit, doncs, el rebel és el «malvat» sobre el qual es descarreguen totes les bastonades. Quan un negret ja no pot més i rebenta, ha de saber d'antuvi que la primera resistència que haurà de vèncer és el negret Tio Tom (PSM, OCB, Blanquerna...) ja que aquest veu perillar les concessions que ha aconseguit a base de no contrariar l'amo.**

Vist des d'aquesta perspectiva, l'actuació arrossegada de Joan Mir, Bernat Joan, Magdalena Aguiló, Bartomeu Frau, Miquel Vives, Catalina Riera, etc., que han fet la farina blana davant els atacs de la premsa d'ocupació, s'ha d'entendre, doncs, com una manifestació patològica del colonitzat i del perseguit. El seu acte poruc és equiparable a la dels xuetes que s'han oposat (vegeu carta al director **Contra el monumento a los «xuetes»**, UH 21.IV.95) al monument impulsat per l'Institut de Relacions Culturals Balears-Israel en memòria de Rafael Valls i els germans Catalina i Rafael Benet Tarongí que van ésser bàrbarament cremats vius per la Inquisició espanyola l'any 1691. ¿Com s'explica que quan algú proposa fer un monument en record de les víctimes de l'antixuetisme, hi hagi un sector de xuetes acomplexats que s'hi oposin afirmant: **Como descendientes de xuetes que somos, quisiéramos mostrar nuestro desacuerdo con la instalación de ese monumento judío, puesto que sólo servirá para resucitar viejos desprecios, odios y marginaciones hacia todos nosotros, todo ello ya prácticamente olvidado?** ¿Com s'explica que quan Josep Palou encaixa

amb fermesa els atacs dels colonitzadors espanyols, un grupet de la pròpia militància d'ERC en plena campanya electoral se'n va a la premsa enemiga per desmarcar-se'n? Doncs ja ho he dit: misèries del colonialisme.

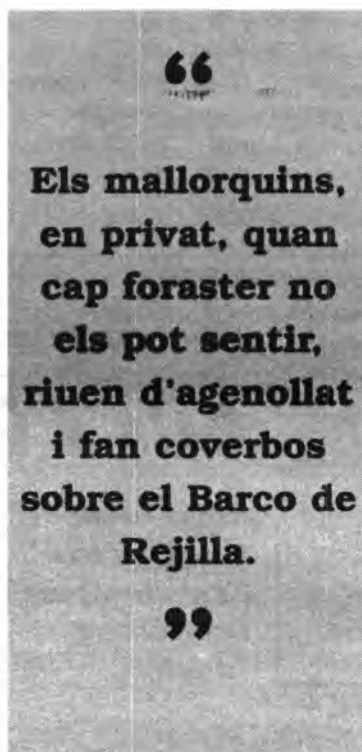
Enmig de tanta cagarel·la i tanta davallada de calçons, estic orgullós d'haver format part de l'equip de Josep Palou perquè, com han hagut de reconèixer fins i tot els enemics de la premsa d'ocupació, enmig de la tempesta d'anatemes, el candidat d'ERC no va recular ni una passa. Vegeu D16 de dia 14 de maig: **Josep Palou. El candidato autonómico de ERC continua en sus trece y no sólo no retira la campaña del «barco de rejilla», sino que ayer Palou llevó su barco a la incineradora de Son Reus, para mostrar el rechazo de su partido a este sistema de eliminación de residuos.** *Baleares* de dia 15 de maig: **El candidato de ERC Josep Palou se ha empeñado en animar estas elecciones. Ayer llevó su barco de rejilla a los solares donde se construirá la nueva cárcel. En aquel escenario declaró: «El estado español exporta a Mallorca su delincuencia, en lugar de emprender programas de rehabilitación en su territorio». Palou dice que los presos deben ser devueltos a su lugar de origen.** D16 de dia 17 de maig: **Josep Palou no se separa del «barco de rejilla». No le importan las críticas y hay quien dice que hasta duerme con él. Lo cierto es que se mantiene optimista y capea el temporal de críticas que le han caído encima por esta campaña alegando que «al menos se ha levantado polémica y se ha creado un debate».** Ayer, el candidato de ERC entregó otro ejemplo del barquito al nuevo director provincial del Ministerio de Educación. D16 de dia 18 de maig: **Josep Palou no se separa de su «barco de rejilla». El candidato de ERC decidió ayer obsequiar con uno de sus peculiares navíos al Cabo Prior para expresar el rechazo de su partido al transporte de agua del Ebro en barco. Lo que no se llegó a saber es si Palou sufrió mucho**

El capità aranya, Joan Mir.

con la separación o si, inmediatamente, se hizo con otro «barco de rejilla». *Baleares* de dia 27 de maig: **Si de algo no se les puede acusar es de inconstantes. Pese al alud de críticas y de acusaciones de racismo recibidas durante los quince días en los que pasearon el barco de arriba a abajo, los de ERC se han mantenido en sus trece.** Sí senyor! Contrastau l'actitud agosarada de Josep Palou amb la de Joan Mir, Bernat Joan, Tomeu Frau, Miquel Vives, etc i tindreu la visió llastimosa dels éssers que fan figa.

Val més plorar de dret que riure d'agenollat! Aquests són uns versos de Blai Bonet que va manllevar al Che Guevara. Els

mallorquins en concret i els catalans en general som un poble vasall d'Espanya. Els mallorquins, en privat, quan cap foraster no els pot sentir, riuen d'agenollat i fan coverbos sobre el Barco de Rejilla. Però només ho diuen en petit comitè, dins el rebost, ben fluixet, dins el cercle reduït d'amics i de coneguts, vora la camilla, en els dinars familiars, amb les finestres ben tancades. Tres-cents anys de persecució espanyola han convertit els mallorquins en uns llepaculs i en uns pusil·lànimes, en un poble sotmès i acomplexat des del punt de vista psicològic. Ho hem vist centenars de vegades: ¿com s'explica que un xulet foraster de merda, sí, un simple i fotut mort de fam d'aquests que quan canta na Lola Flores ens foten la ràdio a tota llet, basti ell tot sol per acovardir una dotzena de mallorquinots? La colonització espanyola ha domesticat la sang del nostre poble amb suc de cascalf fins a convertir-lo en un ésser castrat, servil, tímid, escèptic, resignat... Però bé, els invasors espanyols no ignoren que la por és un fenomen de la psicologia de masses que s'encomana i que de la mateixa manera que ve per contagi també se n'hi va. Aquest és el bessó de la qüestió. L'atac desproporcionat i especialment virulent dels diaris forasters de Ciutat (Cela Conde, Juan Mestre, Mascaró Pasarius, Torres Blasco...) contra la campanya d'ERC demostra que som atacats en la mateixa mesura que som temuts. En Joan Mir i companyia encara no s'han adonat de la seva força, de la nostra força. ¿A on treu cap que quatre comptats llistons de fusta i uns quants metres de rejilla hagin estat prou capaços de convertir-se en els protagonistes de la campanya electoral: **ERC promete ser el partido de la polémica durante la campaña electoral** (Bal. 12.V.95)? La resposta està en el fet que calia donar un escarment públic perquè ja se sap que la por guarda la vinya. Tots els mallorquins, un pic o altra de la seva vida han dit Barco de Rejilla, ¿què passaria si totes aquestes persones de cop i volta, en un parell de setmanes, deixassin de dir Barco en privat i passassin a dir-ho en públic, al parlament, als llocs de treball, als xibius de diversió, dins els cafès, dins les

aules, dins les casernes, a les finestretes de l'administració colonial, ben enmig de la plaça, amb veu segura i atronadora? Què passaria? Doncs passaria el que ja sabem: la por mai no està a dues bandes. Quan l'oprimít perd la por aquesta automàticament passa a l'opressor. Tots hem vist cents de vegades la mateixa imatge a les pel·lícules sobre colonialisme: quan l'home blanc, ple d'arrogància i de fums de superioritat, es passeja qualcant a cavall per dins la plantació de cocoters, els cents d'esclaus que li treballen la terra acoten el cap petrificats per la por; en la mesura que el col·lectiu de criats perd la por, aquesta passa immediatament a l'home blanc que parteix fet una bala com si tingués un coet dins els culs. Ara enteneu la reacció brutal de la premsa espanyola contra ERC per la seva campanya a Mallorca? Josep Palou va tenir la valentia de dir Barco de Rejilla enmig de la plaça i què ha passat? Doncs ha passat que la premsa forastera li ha tret la pell a tires no fos cosa que els mallorquinets temorencs es contagiïn d'aquesta actitud valenta. Perquè és clar, el dia que el poble de Mallorca s'atreveixi a dir en públic el que ara només diu en privat, la colonització espanyola tindrà els dies comptats.

Una altra cosa que he après de l'**Operació Barco de Rejilla** és que hi ha molt de fantasma i llengua llarga que darrera darrera són els més valents del món però que quan es tracta de defensar les conviccions en situacions adverses pleguen veles. El cas més evidents són el de Bernat Joan i de Joan Mir. De Bernat Joan en vaig fer una primera aproximació fa unes setmanes. Ara toca el torn a Joan Mir, un homonet que dia 1 de desembre de 1992 va escriure sobre les clavalleres gitanes que estafen els turistes: **Farisisme és romandre paralitzats per la por a ser acusats de racistes i callar davant un dels principals obstacles (més gros que el problema medioambiental!) (sic) que s'oposa al creixement econòmic de les nostres illes: la petita però escandalosa delinqüència de les clavalleres i els xoriços que ens**

envia Espanya. (...)

Fariseisme seria pensar tot això i guardar-ho dins el gavatx, no fos cosa que resultàs políticament inconvenient: me'n fot i ja està dit!

Hala idò, què me'n deis d'aquestes paraules! Veritat que fumen en pipa! A la vista dels fets, Joan Mir, s'ha convertit en la quintaessència del Capità Aranya elevat a la màxima potència, aquell cara de Judes que embarcava els seus en un barco (de rejilla, per ventura) però que a l'hora de partir astutament romania a terra. Ai Joanet Mir! Qui t'ha vist i qui et veu ara!

I és que el vent se'n du les paraules però afortunadament existeixen les hemeroteques. Ací teniu el que va escriure dia 15 de juny de 1991 Jaume Oliver àlies caseta. És un fragment d'un article titulat **Jo tampoc vaig votar PSM** (Xoriços no!) publicat a *S'ARENAL*. Aquesta article començava criticant durament **Matheu Morro** i el PSM per desdir-se covardament de l'expressió Barco de Rejilla davant les preguntes de Kika Cortès en una entrevista a Antena 3-TV.

En aquest article, **Jaume Oliver** feia una apologia del Barco de Rejilla i del grup de rock **Oculta** de Manacor. Dedic especialment les paraules de Jaume Oliver als traïdors de les JERC començant per la seva presidenta **Magdalena Aguiló** i continuant per **Miquel Vives**, **Catalina Riera**, etc que van anar a la premsa: **El sector juvenil de esta formación política ha decidido mayoritariamente que se opone a que continúe la campaña que**

utiliza el barco de rejilla como rechazo a todo lo que no sea mallorquín (UH 17.V.95). Llegiu amb atenció les paraules d'en caseta de l'any 1991: **Jo no vaig votar PSM, ni crec que cap nacionalista pugui dir cara alta que va votar aquest personal que tracta els mallorquins de beneïts. Sort que entre els enso-pits camins / decisions de progrés, de les avorrides portes obertes a Cort i entre els altres valors perpetuadors de l'esquartament nacional a la Nova Mallorca d'aquesta tedi-sa campanya electoral hi ha hagut un acte nacionalista.**

No era convocat per cap partit polític: va esser divendres dia 10 de maig a la una i mitja de la matinada, a Gomila!

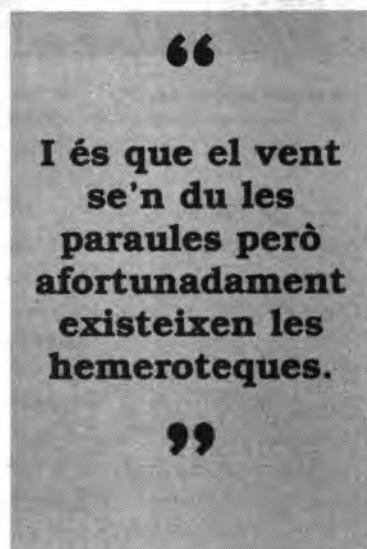
Una gent que no cercava vots, que només volia agradar, va reunir tanta de gent a un local a un carreró de Gomila, a Ciutat, que no hi cabia ni un forat. Quasi tot eren joves d'entre quinze i vint anys. Cridaven, botaven i ballaven, i no deien «feina de tots» ni «mallorquinitzem», cridaven amb tota l'ànima **BARCO DE REJILLA!!**

Suaven com un brollador i cridaven **BARCO DE REJILLA!** a un recital del grup de rock més valent de Mallorca: **Oculta**, de Manacor (...)

Cançons clares i catalanes sense patrocini de la campanya Molla de Bilingüització. Cantaren *Xoriços, no!*, *El blues de campanet*, *Qui l'agafa és seva*, *No en volem cap*, *Boti, boti, boti!*, *Mala pécora*, o la més famosa:

Jaume Oliver, al congrés de Felanitx dia 31 d'octubre de l'any 1992 en el qual es va aprovar per unanimitat la ponència electoral que incorporava i explicava el crit Barco de Rejilla.

Barco de rejilla. (...)

L'esmentat article acabava d'una manera contundent i categòrica: **A partir d'ara haurem de llegir S'ARENAL DE MALLORCA amb banda sonora dels OCULTS.**

Hala idò, que us pareix tot això? Ja ho het dit! Sort de les hemeroteques!

Per cert, ara que hi pens, l'operació de sabotatge va comptar amb una planificació calculada. Vegeu, dimarts dia 17, arriba a la premsa el desmarcament de Tomeu Frau de Manacor. Dimarts dia 18 es filtra l'oposició de les JERC; i dijous dia 19 apareix l'article de Joan Mir. Com veis no tot va sortir de cop sinó que la cosa va anar fragmentada per tal de fer el màxim mal.

Les eleccions del 28 de maig ja són història. Ara que ja ha passat un cert temps és el moment de publicar en fred una relació del que va donar de si la campanya del Barco amb l'advertència prèvia que el dossier que teniu a continuació ben segur que no és exhaustiu atès la gran quantitat de

comentaris que va provocar. Agrairé als lectors que em facin arribar aquells documents que a mi m'han passat per alt per tal d'anar completant el dossier.

ENTREVISTES

Jaume Simonet: **Marivent no corre peligro porque es del pueblo. Los habitantes de Son Gotleu son tan mallorquines como yo, solo han de integrarse**, DM 18.V.95.

Josep Palou: **El president Cañellas es el mariscal Pétain de Baleares**, BAL. 21.V.95.

Josep Palou: **A quien quiera imponer la cultura forastera, barco**, DM 23.V.95.

Jaume Simonet: **España es un mal negocio**, D16 26.V.95.

ARTICLES

Torres Blasco, **ERC resucita a la Falange**, El Día del Mundo 12.V.95.

José Mª Sarriegui, **El PP no tiene mano izquierda**, El Día del Mundo 14.V.95.

Editorial UH (Camilo J. Cela Conde): **Rejilla**, UH 14.V.95.

Editorial Baleares (Camilo J. Cela Conde): **Barco de rejilla**, Bal. 14.V.95.

Miquel Segura, **La brusca de la campanya**, UH 14.V.95.

Antonio Alemany, **Que hable el orate**, D16 15.V.95.

Juan Riera, **El Barco de la demagogia**, Baleares 16.V.95.

Pinguinos, UH 16.V.95.

Biel Mesquida, **Amb els ulls tancats**, DM 18.V.95.

Joan Antoni Etades de Moncaire, **Barco de Rejilla**, Baleares 18.V.95.

Sense signar (Mascaró Pasarius): **Los «barcos de rejilla» de verdad**, Baleares 21.V.95.

Alfonso Salgado **Bobadas y sabios. Barco de rejilla**, UH 21.V.95.

José Mª Sarriegui, **Incluidos / excluidos (de ERC a Sos-Racisme)**, El Día del Mundo 21.V.95.

Andrés Ferret, **Santa Rita y la cultura forastera** DM 23.V.95.

Francesc Gost, **Feixisme en català**, El Día del Mundo 23.V.95.

Bartomeu Mestre, **Crit raciste o de llibertat?**, El Día del Mundo 23.V.95 i UH 25.V.95.

Óscar Aguilera, **ERC, el barco de rejilla i els cínics de sempre**, Baleares 23.V.95.

Josep Palou, **Barco de Rejilla, un crit d'alliberament**, L'Estel de Mallorca 24.V.95 i UH 18.V.95.

Joan Mir, **Barco!**, L'Estel de Mallorca 24.V.95.

Torres Blasco, **Pilar Rahola y el**

«barco de Palou, El Día del Mundo 24.V.95.

Alexandre Miquel, **La reixeta racista: el barco escora a estribor**, El Día del Mundo, 25.V.95.

Biel Mesquida, **Constel·lació d'idees joïoses**, DM 25.V.95.

Torres Blasco, **Rahola no está para caracoles**, El Día del Mundo, 25.V.95.

Francisco Rotger, **Historias de la tierra**, El Día del Mundo 25.V.95.

Marta Zoreda; **Palou y su barco de rejilla**, El Día del Mundo 26.V.95.

Josep Palou, **Resposta a Alexandre Miquel**, El Día del Mundo 27.V.95.

José Mª Sarriegui, **Ejemplar SOS-Racisme; incompetente Govern**, El Día del Mundo 28.V.95.

Alexandre Miquel **Sos Racisme, Mal camí Sra. Zoreda**, El Día del Mundo 29.V.95.

Javier Matasanz, **Había una vez un barco de rejilla...**, Baleares 2.VI.95.

José Luis Villalonga, **Aldeanismo**, La Vanguardia 12.VI.95.

J. Planas Sanmartí, **Carta a José Luis Villalonga**, UH 18.VI.95.

Antoni Serra, **Barco de Rejilla**, UH 20.VI.95.

Javier Coromina, **Barco de Rejilla**, DdM 24.VI.95.

Ni rejillas ni exclusiones, convivencia y mestizaje, DdM 26.V.95.

Planas Sanmartí, **Gente**, UH 30.V.95.

Joan Estades de Montcaire, **Simonperi**, Bal. 27.VI.95.

Miquel Cardell, **Pereira i la malura (o saudades d'un fonamentalista)**, DM 30.VI.95.

Jaume Santandreu, **Retorn al duel**, DdM 30.VI.95.

Antoni Martiàñez, **Racisme**, L'Estel de Mallorca 1.VII.95.

Baltasar Llompard, **Racisme i xenofòbia**, L'Estel de Mallorca 1.VII.95.

Pedro Pablo Alonso, **La democracia y las termitas**, DM 3.VII.95.

Gaspar Sabater, **El «protodescalabrado»**, DdM 11.VII.95.

Planas Sanmartí, **Galera de rejilla**, UH 13.VII.95.

DIBUIXOS

Juan Pla, **Aquest Palou d'ERC diu que no en vol cap ni un de foraster a Balears**, Baleares 5.V.95.

Juan Pla, **Ja hi torna Palou amb el Barco de Rejilla**, Baleares 15.V.95.

Juan Pla, **Se queixa la Rahola...** Baleares

Bibi, **Móstoles / Barco de Rejilla**, Baleares 18.V.95. (Continuarà)

MOSSEGADES

El nou llibre de Jaume Sastre

280 planes
122 fotografies
586 notes a peu de pàgina
600 persones citades
amb noms i llinatges

El trobareu a les següents llibreries: **Palma**: Quart Creixent, Embat, Tòtem, Llibres Mallorca, Jovellanos, Jaume de Montsó i Aloma. **Inca**: Espirafocs. **Manacor**: Leo.

Demandes fora de Mallorca: contrarrembors a l'apt. de Correus núm. 124 (07600) Palma

Un reaccionari

Pa i circ

Els concursos televisius, les telenovel·les sud-americanes, el futbol, les curses de braus, representen una forma barata i eficaç de tenir enretenguts els toixarruts, lluny dels aldarulls polítics, les inútils reunions sindicals en preparació de vagues, etc. Dels cursos d'història de la Facultat, record les magistrals lliçons del catedràtic don Antonio Villamediana i Tudurí. «Pa i circ», era la màxima dels emperadors romans. Alguns companys parlaven de l'embrutiment espiritual del poble mitjançant aquests «bàrbars» entreteniments. No s'adonaven de la importància de tenir la xurma ocupada, lluny de les idees que puguin pertorbar una dèbil consciència sense formació. A l'edat mitjana, fins ben entrat el segle XVIII, la Inquisició, arreu de l'estat, portant endavant la difícil i mai reconeguda tasca de barrar el pas a l'heretgia protestant, el judaisme internacional i la maçoneria —que aixecava el cap a totes les ciutats europees—, pogué entretenir els ignorants amb les públiques execucions enmig de les places. Cremaven els maçons, cremaven les bruixes, els protestants, els jueus que havien enganat l'església dient que s'havien convertit al cristianisme, quan era una mentida evident. Foren èpoques confuses, el segle XVI, amb les revoltes del populatxo a Castella, els comuns —precursors del nefast jacobinisme del XVIII— i, a València i Mallorca, les germanies, amb la sagnant persecució de nobles i capellans afectes a l'emperador Carles I. És cert que la repressió inquisitorial i imperial era ferotge i feia pagar justament els grans crims comesos pels pobles revoltats contra els senyors. Un governant contemporani, preocupat per l'esbarjo dels seus ciutadans, pot imaginar, comprendre el que significaven les execucions massives, els homes i dones enforcats, penjats a les places i camins dels pobles. No és que les classes dirigents fossin especialment violentes o cruels. Això és una mentida propagada per la llegenda negra. Faules que el protestantisme militant divulgà per Europa i les colònies. Pens que, en aquell temps, sense televisió, mancats de grans mitjans de comunicació que permetessin entretenir els rucs somiatruïtes, a vegades no quedava més remei que recórrer a certs actes per a tenir els vilatans

quiets, conformats. Cal tenir en compte que poca gent sabia llegir i escriure. L'analfabetisme era general. Malgrat la gernació desenfeinada, atenta sempre a novetats exòtiques, llegia alguna novel·la de cavalleries, es pot dir que per a la majoria de la plebs, els únics entreteniments eren la missa dels diumenges, les cremades inquisitorials, la pública repressió dels pagesos o gremis revoltats.

El desprestigi de les curses de braus

Arran de la Revolució Francesa i els luctuosos fets de la Commune de París, amb l'avenç durant el segle XIX i començaments del vint de les idees anarquistes i marxistes, hi hagué un abandó, per part de l'Estat, de la noble tasca d'entretenir el poble. L'església havia perdut part de la seva credibilitat —la corrupció d'una part del clergat, la ignorància de molts capellans—; ja no feia atractiva la missa. Amb la supressió dels tribunals inquisitorials i la fi de les cremadisses al carrer, la gent s'anà avorrint d'uns ritus esotèrics buits de contingut vital. Fou quan sorgiren els ateneus obrers, les sectes utòpiques per al millorament de la societat. Les universitats s'anaren convertint en un cau d'agitació continuada i, malgrat que Ferran VII, donant proves de modernitat, les suprimís i ajudàs a la creació de les primeres escoles de tauromàquia, el cert és que les masses havien perdut llurs entreteniments essencials. Després ja sabem el que passà: la guerra civil, els quaranta anys de dictadura franquista, fins que ara, novament, el govern ha tornat a considerar tal com pertoca el problema de la cultura popular. Els anys de la nostra transició política foren cabdals per a anar aclarint posicions damunt qüestió de tanta importància estratègica. No sé per quines estranyes circumstàncies, a les acaballes del franquisme —a causa, segurament, de l'espantosa influència comunista— hi hagué un desprestigi accentuat de les curses de braus, les telenovel·les o el mateix futbol. Hem de reconèixer que el Reial Madrid mantingué en tot moment l'atenció de la púrria popular guanyant l'una rere l'altra cinc copes d'Europa, però a nivell del carrer es notava una preponderància esfereïdora de la cultura marxista. Nombroses revistes que trac-

No sé per quines estranyes circumstàncies, a les acaballes del franquisme hi hagué un desprestigi accentuat de les curses de braus.

taven de qüestions socials (la premsa partidista, *Triunfo*, *Cuadernos para el Diálogo*, etc) no feien més que enfortir les posicions de l'esquerra més intransigent. El cine d'art i assaig, la irrupció de pel·lícules bolxevics (*Octubre*, *La Línia General*, etc), tot el neorealisme italià, el nefast paper d'un Berlanga, un Buñuel, el mateix Carlos Saura, portava la gent a oblidar l'essència autèntica del que era veritablement espanyol (Sara Montiel, Marifé de Triana, Conchita Bautista). Arribàvem al poder després d'unes eleccions exemplars, amb més de deu milions de vots, i l'espectacle cultural que teníem pel davant era lamentable, esgarriós. Anys de despersonalització, d'oblit de la formació de la nostra consciència nacional-popular, havien convertit el poble espanyol en quelcom d'aliè a les seves tradicions més arrelades. Els governs han de tenir ben clara la seva posició en aquesta qüestió cabdal. Promocionar el cinema de qualitat.

“
Un Blas de Otero,
un Salvador Espriu
o un Pere Quart a
Catalunya, gaudien
d'un prestigi que no
mereixien.
”

Defensar el futbol. Barrar el pas al teatre de connotacions subversives (Brecht, Grotowski, Goldoni, Pirandello, Valle-Inclán). Per sort, a poc a poc han anat finint les subvencions estatals que afavorien els espectacles poc formatius —la majoria d'autors marxistes o existencialistes allunyats del sentir popular. En cinema, s'ha promocionat a fons la importació de pel·lícules nord-americanes. *Rambo* ha servit per a demostrar a la pleballeja que un poble podia redreçar el seu destí malgrat la derrota al Vietnam.

Mai no vaig perdre una classe per anar a escoltar els rojos!

Hi hagué pressuposts estatals per a reformar i ampliar les places de braus. La televisió avui dia s'ha posat totalment al servei de l'orientació de la societat. Ha augmentat el nombre de concursos televisius, de retransmissions de partits de futbol i curses de braus. I, en la certitud que amb la democràcia no s'ha d'amagar res, el Govern donà ordres per a enfortir els programes damunt assassinats, desapareguts i violacions. Ara s'ha demostrat que era bàsic redreçar la programació televisiva: són els espais amb més audiència. Les enquestes ho han demostrat així. Lentament hem anat recuperant el pols antic del país. Fa anys desaparegueren les revistes subversives. Cap partit extremista no té en l'actualitat un diari o revista. Ni els mateixos sindicats disposen d'una publicació de masses! Les revistes especialitzades que en temps de la transició parlaven del teatre estranger o del cinema intel·lectualoide (*Primer Acto*, *Nuestro*

Cine) tancaren per falta de lectors. A Catalunya les forces autènticament nacionals no hem pogut acabar amb *Serra d'Or*, però n'anam reduint la influència a un petit grup d'escriptors i capellans separatistes sense gaire arrels socials. En el pla de la cançó, els èxits del govern i de la nova política cultural han estat igualment aclaparadors. ¿Qui no recorda la importància esfereïdora que només fa vint anys tenguéren un Raimon, un Paco Ibáñez, una Maria del Mar Bonet? Jo mateix, seguidor fidel de Sara Montiel i Conchita Piquer, vaig haver d'assistir —era un deure quasi obligatori— a la Facultat a munió d'insuportables concerts que sempre, en tota ocasió, es convertien en un suport al marxisme més exacerbant. Els estudiants, cosmopolites, sense una autèntica instrucció espanyola, es delien per escoltar la feresta munió de separatistes arribats de Catalunya i Euskadi per a impedir que estudiàssim amb normalitat. Mai, emperò, no vaig perdre una classe per a anar a escoltar els rojos! Quanta de gent es descarrerà, quants de companys deixaren els estudis seduïts pels fatídics cants de sirena! Allà on no arribaven els fulls subversius, a l'indret on no hi eren els membres dels diversos partits comunistes que en aquella època abundaven, hi romania el cantant de moda. Fins i tot un home de la vàlua de Joan Manuel Serrat feia el joc a la sedició. Què en direm d'agents professionals de la revolta... un Lluís Llach, un Pau Riba, en Xavier Ribalta...

La televisió ha guanyat la batalla als agitadors del proletkult

Per sort, la folla disbauxa va finir i ja forma part de la prehistòria. Amb l'arribada al poder de tants professionals graduats a Oxford o a la Universitat de l'Opus a Navarra aconseguírem aturar en sec l'embrutiment espiritual de la joventut, en mans, fins aleshores, dels professionals de la revolució. Fins on havia arribat la influència absurda del realisme socialista! La cançó, la poesia, la literatura, eren plens d'homes i dones que, en lloc de preocupar-se de l'art, de la bellesa pura, volien subvertir l'ordre establert. Un Blas de Otero, un Salvador Espriu o un Pere Quart a Catalunya, gaudien d'un prestigi que no mereixien. Eren mites culturals sense fonament seriós. Productes artificials dels agitadors del proletkult. Era urgent promocionar altre tipus de cançó, una altra poesia i novel·lística. Posar de moda —entretén les mas-

ses, no molesta ningú— la bruixeria i l'esoterisme, l'erotisme; ampliar el nombre de discoteques a tot l'estat a fi de combatre la perillositat intel·lectualo-decadent dins del poble. No ha estat una tasca fàcil. Hem hagut d'estar més de tretze anys lluitant, contra corrent, amb tota aquesta influència marxista dins del camp cultural. El control efectiu dels grans mitjans de comunicació ha estat decisiu. La defensa aferrissada de la cançó espanyola (Isabel Pantoja ens ha ajudat moltíssim; sempre li haurem d'estar agraïts!), finalment, ha pogut vèncer la nova cançó catalana o castellana. A les botigues de vendes de discs ja ningú no demana un còmpact de Raimon o Paco Ibáñez. Ben cert que qui s'atrevis a fer-ho el mirarien com si estigués foll! Les sales de cinema d'art i assaig fa temps esdevingueren bingos i la població gaudeix amb la possibilitat de guanyar uns diners extres sense haver d'anar a treballar. A vegades, a Catalunya —els catalans, a perpetuïtat diferents, timesteps separatistes, sempre aliats a allò que és l'autèntic esperit immortal

d'Espanya— organitzen, per a nostàlgics del passat, un concert on porten Raimon, Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Marina Rossell, i fins i tot, conviden Pete Seeger. Coses intrascendents que no afecten gens l'ingent redreçament econòmic que s'ha fet a Espanya amb homes de la vàlua d'un Mariano de la Concha o Mario Conde. La televisió ha guanyat la batalla a la cultura marginal dels cosmopolites i real-socialistes. Els periodistes, un crític d'art que tengui amor al seu ofici i vulgui conservar la feina al diari, té per deure silenciar les activitats dels subversius. Mai, en cap suplement de diari, en cap espai televisiu, ilotes i irredents podran trobar la informació o un comentari elogiós damunt l'obra de tipus tan significatius, dins la protesta professional, com un Gonçal Castelló, un Ignasi Riera, un Miquel Ferrà o, el que és encara pitjor, insubordinats del tipus Miquel López Crespi o Ferran Lupescu. A la guerra civil, en els camps de batalla, en Franco, els exèrcits aliats de l'Espanya imperial i l'Alemanya hitleriana pogueren vèncer, sense dificultats,

“
La defensa aferrissada
de la cançó espanyola,
finalment, ha pogut
vèncer la nova cançó
catalana o castellana.
”

físicament, els rojos, exterminant-los d'arrel, afusellant els sobrevivents de la crapulosa folia popular. Sens dubte fou un triomf cabdal d'Espanya damunt el comunisme internacional. Però no pogueren vèncer les idees que impulsaven al combat. Les idees! Les efemèrides de la insurrecció foren servades any rere any, generació rere generació, fins arribar, intactes, al temps de la

transició. Miguel Hernández no morí a la presó d'Alacant, l'any quaranta-u. No. Ni la revolta finí amb els afusellaments de la Commune, a París, l'any 1871. Hem estat nosaltres, els vertaders demòcrates, els qui hem acabat amb la rel del marxisme dins de la cultura. I d'una forma senzilla, sense necessitat de tancar ningú a la presó, sense necessitat d'exercir una repressió sagnant com van fer la inquisició o el franquisme. Ha bastat saber modificar les modes, oferir noves possibilitats d'esbarjo, aturar certes subvencions, prohibir que surtin per televisió certs «artistes», donar ordres per a enlairar-ne uns altres, i tot ha rodat com una seda. No cal dir que a vegades semblaven desesperar. Sempre, en qualsevol moment, quan desapareixia —per falta d'ajuts econòmics— un grup de teatre, en sortia un altre, i, quan ja pensàvem que ningú recordava Brecht, d'altres el representaven en un altre barri.

S'ha suprimit l'estudi de Marx a la universitat

Finalment s'ha pogut reduir el neci realisme a un lloc marginal.

S'ha suprimit l'estudi de Marx a la universitat. A les llibreries ja ningú no demana *El Capital*, *El 18 Brumari de Lluís Bonaparte*. Lenin, Eisenstein, són dos noms completament desconeguts per a les noves generacions. Raimon: un cartell polsós oblidat en els museus. La gent, guiada d'una forma brillant pels gestors del FMI, viu ara més feliç i pot engegar la tele sense por de trobar-se amb l'allau de consignes cridaneres del passat. Aquesta era una feina inajornable que s'havia de fer si volíem, de debò, connectar amb el nostre autèntic passat històric. Una obra de teatre, un poema, una pel·lícula, una cançó, han d'ésser això: teatre, poema, cine, cançó. Mai propaganda política, pamflet. I això és el que havien fet de l'art els marxistes: convertien la bellesa pura de la creació autèntica en simple pamflet sense cap contingut artístic real. Per això la bellesa ha vençut. L'art per l'art, l'exquísita, torna ocupar el lloc que li correspon. No tenc cap dubte que les generacions futures sabran reconèixer la feina feta. Senzilla profilaxi social. **Gabriel Alomar** Ω

Banquets de batejos, comunions i noces

Son Garcia del Pinar, s/n
Tel. 42 86 59 • 42 80 68

BAR RESTAURANT

Fax 42 76 95 • 07007 Coll d'en Rabassa

RESTAURANTE

Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

SERVEI OFICIAL

OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

BAR-PISCINA ES MOLINOT

**Berenars i soparets
Som especialistes en
PA AMB OLI**

Camí de s'aigua, 109
BINISALEM

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans

Som especialistes en paelles

Menú del dia a 600 ptes.

C/ Cardenal Rossell, 80 •

Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

Restaurant SES COVES

Cuina catalana. Reservau taula.
Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

VENDA I
REPARACIÓ
58 21 16

JAUME VENY, 5 - FELANITX

Carrer de
Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de
Mallorca

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc casa de dues plantes a carrer cèntric de Sant Joan. Tres dormitoris amb possibilitat de cinc i cuina amb xemeneia. 4.900.000 ptes. Tel. 298720.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Lloguer de local de 2.000 m² a la plaça dels Nins, 17, de s'Arenal. Tel. 26 12 03.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

**PER IL LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS**

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Bonic terreny a Llucmajor (camí d'Alicanti). Cantó 11 m., caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunitat inclosa. Tel. 792490.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora-borda nou, un Johnson de 14 cv. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres de guixa amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 794903.

Venc motor Mercuri, fora-borda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc taula-escriptori de fòrmica, nova. Ideal per una habitació de nina o nin. 5.000 ptes., en val 10.000. Demanar per na Malena, tel. 410542.

Gran oportunitat. Venc ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu per negociar. Tel. 277990. Marga.

Venc taula grossa de menjador, 6 cadires i una llibreria. Tel. 262772.

Venc compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 427647.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 534455, o bé veniu a La Punta (Pollença, cra. del Port).

Venc grup electrògen diesel de 3 kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, en perfecte estat. Tel. 591633.

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 03096-795071.

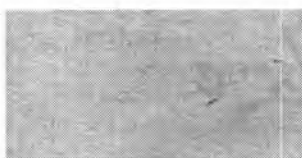
Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, en bon estat i a un preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze volums de l'*Enciclopedia Estudiantil* que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

Venc telèfon «Forma» negre, nou de trinka. 5.000 pessetes. Tel. 835131 (Bel).

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per fer excursions (cinema, prendre cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apt. de Correus 1.792 Palma.

Pensionista del comerç. Tenc pis, cotxe, terres, molt atractiu, conservat i sa. Vull conèixer senyoreta garrida, culta, neta i formal. 540586.

Propietari de restaurants, vidu, alt i fort, de 58 anys. Vull amistat amb senyora o senyoreta sana i atractiva, a qui agradi viatjar, ballar... 719534.

Metge especialista, 34 anys, alt, plantós i agradós. M'agradaria tenir amistat formal amb senyoreta culta, atractiva i amorosa. 717354.

Senyor casat de 45 anys. Alt i plantós, amb negoci d'immobiliàries. Vull conèixer senyora o senyoreta amb fins formals. Me vull separar. 719534.

Cuiner de primera, separat amb 52 anys, alt, fort i molt alegre. M'agrada viatjar, la pintura, la música, la natura, els nins. Si tens entre 30 i 50 anys, crida'm al 717354.

Oficial electricista. tenc un alt càrrec en una bona empresa, ingressos elevats, estalvis, pis, cotxe. Vull conèixer senyoreta formal. 719534.

Separat de 59 anys, empresari del calçat. Vull conèixer senyora o senyoreta per formar una nova família. 719534.

Fadrí de 30 anys amb empresa de camions. Vull fer amistat amb fadrina de 18 a 30 anys. 717354.

Fadrí alt i fort, jove i plantós. Tenc un taller d'electrònica i Tv. Grans ingressos i bon futur. Vull una amistat molt formal. 717354.

Fadrí de 34 anys. Alt i agradós. Tenc un taller de mecànica i molt de futur. Cer la meua mitja taronja. 719534.

Mare fadrina de poble amb una filla de 2 anys. Vull conèixer jove per formar família amb la meua filla i jo. Te faré feliç. 717354.

Jove agricultor amb molta terra. Som enginyer agrícola. Vull formar una família amb fadrineta intel·ligent. 717354.

Fadrinell-lo que fa feina a EMAYA, amb bons ingres-

sos i bon esdevenidor. Vull una amistat sana amb fadrineta amorosa, garrida, sincera i formal. 719534.

Divorciat de 51 anys, alt i fort. Especialista en maquinària de fusteria amb negoci propi. Bons ingressos. Vull trobar la meua mitja taronja. 540586.

Agricultor de 67 anys, amb terra pròpia. Vull conèixer senyora a qui agradi viure a fora vila, amb molts d'animals. 717354.

Jove administratiu separat sense problemes familiars. Feina fixa, bon sou, pis, cotxe, terres, estalvis. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent. 540586.

Senyor divorciat, alt i fort de 56 anys. Faig feina a arts gràfiques i tenc un bon sou, estalvis, pis, terres, cotxe. Cerc l'amor de la meua vida. 540586.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept hàndicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llanterneria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

**Si estau sols,
veniu
i trobareu parella**
*Gran Prix Master
a la qualitat europea
Gabinet Matrimonial*

Avda. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel. 71 95 34 • Ciutat de Mallorca

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Vidu de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agradós. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Fadrina de 34 anys. Som garrida, amable, i amorosa. Tenc ganes de fer-te feliç. 717354.

Divorciada, 39 anys. Hostessa culta, amable, amorosa i molt formal. Voldria refer la meua vida amb senyor formal. 717354.

Viuda 59 anys, bon físic, culta, casolana i bona persona. Tenc xalet, cotxe i un

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

PETITS ANUNCIS

bon nivell de vida. M'agradaria trobar senyor senzill i bona persona. 717354.

Viuda de 53 anys, visc tota sola. Tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor de 55 a 65 anys que sia amant de la llar. 549534.

Fadrina francesa, 27 anys, alta i rosa. Guia intèrpret. Cent mil pessetes al mes i cotxe. Cerca home bo amb desitjos de casar-se. 719534.

Fadrina, 36 anys, professora d'EGB, bona presència, familiar i amorosa. Vull casar-me amb home culte, sense problemes i sense vicis de 36 a 43 anys. 717354.

Som una viuda de 61 anys, no tenc problemes familiars ni dels altres. Només tenc el desig d'entaular amistat amb un senyor formal per a un futur que ens interessi a tots dos. Estic ben conservada i som ben agradable. 540586.

Fadrineta aficionada a la música, al cinema i a les aventures, desitja conèixer un al·lot de 25 a 30 anys que tengui les mateixes aficions. Fins seriosos. 717354.

Divorciada de 60 anys, estudis superiors, delegada d'empresa amb bons ingressos i sense problemes de cap classe; desitja refer la vida amb senyor culte. 717354.

Si estàs tot sol com jo, vine a veure'm. Som morena, molt guapa, amorosa i de gran cor. Tenc 28 anys. 719534.

No visquis tot sol més temps. Si me necessites, crida'm. Tenc la vida resolta i sense problemes. Tenc 32 anys.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, amant de la llar i de la natura. Desitja conèixer senyor formal. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradós, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354. Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tota càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Si per a tu el més important és l'amistat i no el físic de les persones, si t'agrada anar al cinema i a concerts o simplement conversar, vull que siguis el meu amic o la meua amiga. Jo sóc gai i tenc 29 anys. Apartat 892-07080 Ciutat de Mallorca.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Professor fadrí, molt elegant, agradable i sense problemes. Me vull casar

amb al·lota elegant i culta entre els 18 i els 35 anys. 717354.

Funcionari d'aviació, alt càrrec, 29 anys, de bona talla, fadrí, sense problemes; vull amistat formal amb al·lota de 16 a 30 anys. Crida'm al 717354.

Senyor casat, insatisfet amb la meua parella. Molt bona posició. Vull conèixer al·lota entre els 20 i els 45 anys per tenir relacions esporàdiques. Te puc ajudar econòmicament. 717354.

Vegetarià anglès de 41 anys, 1'85, agradable, fadrí i molt formal. La meua il·lusió seria casar-me amb senyoreta culta, amorosa i a qui agradin els animals. 717354.

Senyoreta molt simpàtica i amorosa de 35 anys, som alta i prima i tenc la vida resolta. Vull conèixer senyor formal per formar família. 719334.

Mallorquí, fadrí, alt i molt agradable, tenc 25 anys i sóc professor de música. Me vull enamorar d'al·lota entre els 16 i els 26 anys. 719534.

Metge de 30 anys, som alt i ben agradable i amb el futur resolt. Vull conèixer al·lota culta entre els 16 i els 30 anys, formal, garrida i a qui agradi ballar. 717354.

Si ets una al·lota no professional de 18 a 45 anys que vulguis ajuda econòmica a canvi de relacions sexuals, crida'm. 719534

Fadrinango de 40 anys. Tenc cotxe, cases i trossos de terra ben grossos i me vull casar. 719534.

Senyor madur, insatisfet amb la seva parella, vol conèixer senyora entre els 18 i els 50 anys per a relacions esporàdiques. La puc ajudar. 719534.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Escorpi fadrí i seriós. Vull al·lota mallorquina, culta, guapa i catòlica de 35 a 45 anys. Jo en tenc 55. Enviar dades i foto a l'apartat 1.333 de Ciutat.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Llull, 33-5-1. Castelló 12005.

Al·lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tinguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

SERVEIS PROFESSIONALS

Necessit assistenta d'una quarantena d'anys. Feina tot l'any. Tel. 263814. Joana-Maria.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Zen-Shiatsu, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Al·lota de 17 anys s'ofereix per guardar infants. Zona centre de Palma. Demanar per na Maria. Tel. 462658.

Mestre/a de flauta dolça que pugui ensenyar-me'n. Miquel, tel. 462658, vespres.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica, xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del marès, 3-A. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc moto SUZUKI model GN 250- 4.000 quilòmetres PM BJ per 350.000 ptes. Tlf. 140393 vespres.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanar per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans**. Apt. de Correus 1.022. 12005 Castelló. Tel. (964) 207607 (secció d'ensenyament).

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'Apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

NO EMPRENYIS

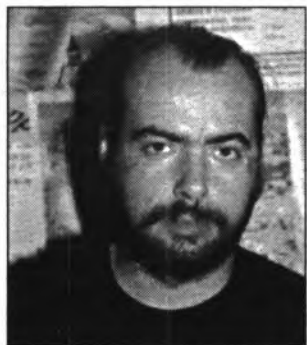
EL MEU POBLE

MALLORQUINS!
MALLORQUINES!COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA!!

SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Rafel Capó (Felanitx). Això és indignant! Gens ni mica ens estimen aquests del PP que comanden! Hem de votar partits nacionalistes. Sí!, sí! Això està claríssim. El PSM m'agrada.

Margalida Barceló (Felanitx). No és just! No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Partits nacionalistes com UM hem de votar.

Pere Bennàsser (Felanitx). No és just. Aquests del PP no ens estimen. Partits nacionalistes com el PSM hem de votar.

Jaume Fuster (Felanitx). No és just. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar nacionalista. Hem de votar UM.

Rafel Ramos (Portocolom). Injust. Els nostres doblers estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. No crec massa en la política, però pens que és molt millor votar partits mallorquins.

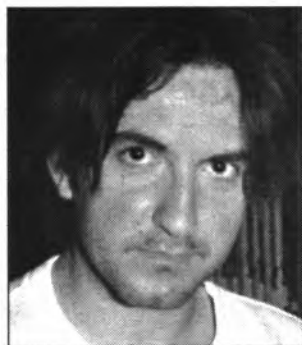
Francisca Adrover (s'Horta). No és just. No gens ens estimen els qui comanden ara. Hem de votar nacionalista, UM o PSM.

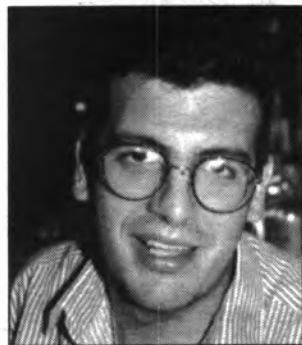
Sergi Cerutti (Itàlia). Injust. Aquests que comanden no protegeixen la cultura ni l'ecologisme de Mallorca. Hem de votar Els Verds.

Catalina Seguí (Felanitx). No és just. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. El PSM hem de votar.

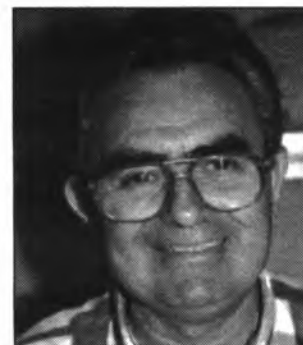
Francesc Sánchez (Felanitx). Injust. No gaire ens estimen aquests que comanden. Partits nacionalistes com Coloms a la Sala hem de votar.

Guillem Barceló (Felanitx). Injust. Pots pensar que ens estimin aquests del PP i del PSOE que comanden! Hem de votar Els Verds.

Aina-Maria Capó (s'Horta). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM.

Josep Bonet (s'Horta). Injust. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Jo vaig anar a les llistes de Felanitx per UM.

Maria-Teresa Chaparro (Campos). No és just. No gaire ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Catalina Palou (Felanitx). No és just. No gens ens estimen aquests del PP. Hem de votar PSM, UM o els Coloms a la Sala.

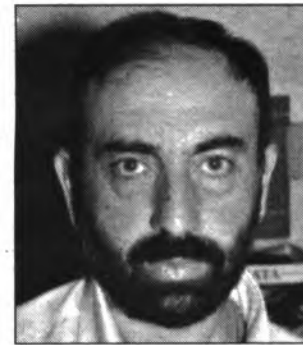
Gabriel Pinya (Felanitx). Injust. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Partits nacionalistes com ERC, PSM o UM hem de votar.

Francisca Dalmau (s'Horta). Ens volen fer tornar forasters aquests que comanden! Si volem continuar essent mallorquins, hem de votar partits mallorquins.

Maria Obrador (Cas Concos). No és just. No gens ens estimen aquests del PP. Hem de votar els nacionalistes d'UM.

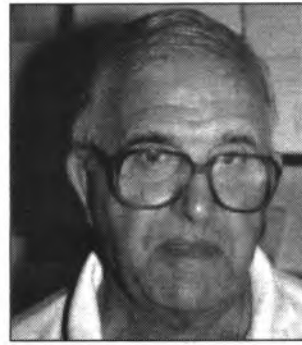
Valentí Guerrero (Felanitx). No és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM.

Guillem Alcalde (Manacor). No és just. No gens ens estimen aquests del PP. Hem de votar PSM.

Joan Gayà (Felanitx). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Partits nacionalistes mallorquins hem de votar.

Joan Cerdà (Felanitx). No és just. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Jo vot UM.

Susan Crawler (irlandesa a Cala d'Or). És ben injust! Fa 70 anys, ens independitzàrem d'Anglaterra. Si votau partits mallorquins aconseguireu la independència de la vostra terra i podreu continuar essent mallorquins. Podreu tenir les emissores i els diaris en la vostra llengua; feis-ho ara que no és massa tard.

Antoni Garcies (Vilafranca). Injust. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. A Vilafranca votam el PSM.

Pere Obrador (Son Negre). Injust. Aquests partits forasters que són el PP i el PSOE no estimen els mallorquins. Qualsevol partit mallorquí me va bé: ERC, PSM, Coloms a la Sala, UM...

Miquela Montserrat (Felanitx). Molt injust! No gens ens estimen aquests dels partits forasters que són el PP i el PSOE. El PSM o ERC hem de votar.

Barbara Cabot (Santanyí). Així anam bé!! Només s'estimen a ells mateixos aquests que ens comanden. Si volem anar bé, hem de votar els nostres, els partits mallorquins com el PSM.

Aina Binimelis (s'Horta). No és just. A l'instant tot serà dels forasters si no posam peu fiter. Hem de votar partits mallorquins perquè el PP i el PSOE van a favor dels forasters i dels estrangers. Els estrangers compren tota la terra.

Jeroni Suau (Felanitx). Injust. Pots pensar que ens estimen aquests del PP i del PSOE! Mallorquí a tope hem de votar: PSM o ERC.

Rosa Domínguez (Felanitx). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Guillem Feliu (vicari de Felanitx i rector de s'Horta). És ben injust. No ens estimen gens aquests del PP i del PSOE que comanden. Només miren pels seus interessos. Hem de votar PSM.

Joan Huguet (Felanitx). Els mallorquins ens hem deixat dominar pels forasters. El PP i el PSOE són partits forasters i no estimen els mallorquins. Hem de votar el PSM o els Coloms a la Sala.

Joan Ramon (Felanitx). Injust! Ben poc ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Sempre hem de votar PSM.

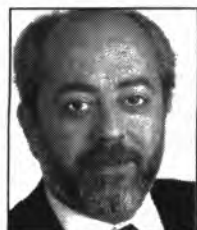
Miquel Binimelis (Manacor). Això és molt injust! Gens ni mica ens estimen aquests que militen dins partits espanyols com el PP i el PSOE. Partits nacionalistes com el PSM hem de votar.

Catalina Cervera (Santanyí). No és just! No gens ens estimen aquests que comanden. Si no ens estimam a nosaltres mateixos, ningú ens estimarà. Hem de votar el PSM.

Bartomeu Adrover (Felanitx). Això és molt injust!! Aquests que comanden no ens estimen gens, ens menyspreen i nosaltres els mantenim. Els barcos de doblers que s'enduen cap a Espanya al llarg de l'any! Partits mallorquins hem de votar: UM, PSM ERC, Coloms a la Sala.

De ponent, ni vent ni gent! (Carta a Gabriel Cañellas Fons)

BARTOMEU MESTRE

Ex-honorable senyor,
No vegeu manca de respecte en l'encapçalament. Simplement, atès que el qualificatiu va aparellat al càrrec, l'abandó de la presidència comporta perdre el tractament, independentment de l'honorabilitat de la persona que, sota el principi de presumpció d'innocència, us mantindrà mentre no es demostrï el contrari. Ja ho heu tocat amb les mans! La nostra cíclica història de poble us ha fet protagonista d'un fet prou conegut: estam sempre entre l'Espanya i la paret. Ara patiu el tractament vexatori que vós, tímidament, heu denunciat alguna vegada. Us pertoca una reflexió serena i extreure'n conclusions. Crec que, si sou honest, us haureu de penedir de moltes coses. La primera és haver cregut que el PSOE és una cosa i el PP una altra. És així en el terreny dels programes, però, quant al model d'estat opressor i quant a la consideració dels aparells centrals cap a «provincias», l'actitud jacobina és

idèntica. L'himne que us ensenyaren els jesuïtes és aclaridor: *Nuestras islas son trozos de España lanzados al mar*. El mes de desembre passat, quan encara era imprevisible el desenllaç, Jaume Sastre va titular un article: *Tallarà el cap José María Aznar a Gabriel Cañellas?* on afirmava que, per a Aznar, Cañellas és un *pellegrino que Madrid tira dins la bossa de fems sense cap problema* (pàg. 202 del llibre *Mossegades*). No era una premonició, ni un presagi, era l'anàlisi lúcida que anunciava allò que, més prest o més tard, havia de passar. Per no fer-vos una llarguíssima relació de greuges històrics, mirau el cas de Jeroni Albertí: va haver de rompre amb Madrid quan va comprovar que a «la meseta» no som res, un zero a l'esquerra, un paper banyat, unes herbes molles.

Repasseu les vegades que us heu equivocat, tant amb els silencis com amb les paraules. Amb els silencis, quan callàreu arran del pacte autonòmic PP-PSOE

que vàreu conèixer en llegir la premsa. Silencis tan eloqüents com no respondre a la recent desqualificació en el míting final de campanya on Aznar us va respondre la petició d'estatut fiscal amb un «més solidaritat»; és a dir banyut i pagar el beure. Silencis còmplices, amb el genocidi permanent i amb l'espoliació que ens explota, quan no heu actuat per enaltir el nostre poble (amb el foment de la llengua, de la cultura, del coneixement de la història...) i, en comptes de potenciar la nostra personalitat, heu actuat de còmplice dels qui ens volen fer creure que som de l'Espanya dels «conquistadores» i ens amaguen la vertadera pertinença nacional (la dels foners, la dels agermanats...). Posats a usar símils hispànics, el nostre poble és com Viriato: els col·laboracionistes ens tallen el cap i el lliuren als dominadors; però recordau la lliçó: Roma no paga traïdors! Us heu equivocat, també, amb les paraules (ca que lladra no mossega) fent victimis-

me fàcil, purament verbalista, mentre que els fets anaven per un altre cantó. Heu denunciat el tracte colonial que Espanya ens dedica i heu constatat que tenim dret a ser qui som; fins i tot que tenim més dret que ningú a reivindicar la independència. Però ho heu fet sense convicció i, després, heu claudicat fent proclames d'espanyolitat «voluntària». No heu dotat de recursos un factor essencial: la recuperació de l'autoestima. No heu potenciat l'orgull de poble i heu permès, per passiva, que la majoria d'illencs es considerin una cosa que no som i ens volen fer ser per força. L'intent, tanmateix, està condemnat al fracàs: omplir de vi negre una botella de coca-cola enganya la vista, però no la llengua.

Us equivocàreu amb la majoria d'assessors-panxa-contenta, d'ideologia obsoleta, en comptes d'escollar els creadors d'opinió. Us equivocàreu amb el canvi de govern; substituir les «rates velles» per quatre «yuppies-jovenellos-obedients» ha estat un error que també pagau. Em vaig avergonyir de veure les imatges patètiques de la humiliant delegació a la metròpoli a suplicar l'almoïna de la clemència. Necessitam persones d'una peça, amb experiència política i fortes en la negociació. L'estiu del 1992, Alexandre Forcades, a *Ses Tarragones*, va reco-

nèixer que si el PP arribava a la Moncloa les coses no canviarien. Per això, afegí, *cal reivindicar amb energia i en tot lloc la personalitat pròpia i defensar sempre els nostres drets com a poble*. Ara el PP de Balears ha fet un espectacle d'opereta del qual només s'ha salvat la valentia del vostre germà Carles. Les potadetes infantils amb «adhesiones inquebrantables» només han servit per demostrar que la voluntat majoritària del partit a les illes no té cap pes a Madrid. Els «populars» de les Balears, si no rompen amb aquesta humiliant dependència, no recuperaran la credibilitat necessària per defensar la ciutadania d'aquesta terra. Algú ha escrit que s'han fet les coses amb el cap i no amb el cor. Jo crec que s'han fet amb una altra part de l'anatomia. Tenc curiositat per saber si, després de la davallada de calçons, Madrid almenys va pagar la vaselina.

Esper del vostre successor i de vós, que esmeneu els errors. Que, d'avui enllà, el Govern treballi en bastir la nostra personalitat; que, amb dignitat, orgull i força, cohesioneu la ciutadania de la Comunitat Autònoma. Només així, mentre duri l'estantissa conjuntura de l'estat espanyol, a Madrid en comptes de maltractats serem respectats.

Ben coralment, **Bartomeu Mestre i Sureda** (Balutxo) Ω

Mahatma Gandhi, el separatista (V)

Gandhi es féu pamfletari. A Natal ja n'havia redactat un parell: «Una crida a tots els britànics de Sud-àfrica» i «El dret al sufragi indi: Una crida». Més endavant en tragué un altre, amb deu mil exemplars, que tingué molt de ressò a tot l'Índia; es feren assemblees i la premsa publicà articles molt extensos. Però açò ja a l'Índia. A Sud-àfrica manipulen les seves activitats a l'Índia, tal com fa la monstruosa premsa ultra (*ABC, Las Provincias, Armas Marcelo, Jiménez Losantos, Vargas Llosa...*). Quan Gandhi tornà de l'Índia a Durban, el seu vapor fou posat en quarantena, i els blancs racistes pretenien retornar-los tots plegats a llur port d'origen. A la fi pogueren desembarcar, però el reconegueren i el van atacar amb còdols, maons i ous, mentre ell es defensava amb una reixa com a escut. Tingué la sort que hi passava la dona del cap superior de policia, qui el protegí i li salvà la vida. El dugueren a una casa per protegir-lo, però la multitud assetjà la casa i demanava que li l'lliurassin. Disfressat de *poli*, se n'escapà. La premsa i el secretari d'Estat per a les colònies s'hi portaren raonablement i demanaren de processar els culpables de l'aldarull, però Gandhi s'inclinà pel perdó dels culpables, tot considerant que era un problema d'ambient social. Això féu apaivagar la situació.

Les guerres dels bòers i els zulús

Als trenta anys, el 1899, en Gandhi organitzà el departament de sanitat indi durant la guerra dels bòers, els antics colons holandesos i els oïots establerts feia segles al nord-est de Sud-àfrica. Malgrat que el seu cor anava a favor d'aquests, Gandhi s'oferí per formar un cos d'ambulàncies de voluntaris indis. D'entrada, del govern britànic no ho acceptaren, però com que els infermers escassejaven i els bòers avançaven, hi consentiren. S'hi presentaren mil cent voluntaris, cosa que impressionà molt l'opinió pública. El cos indi no fou destinat a primera línia, però quan el 1900 els anglesos foren durament derrotats a Spion Kop, anaren a recollir ferits al camp de batalla. Quan acabà la guerra amb la desfeta bòer, Gandhi i altres companys seus reberen la medalla de guerra. Però tot aquest col·laboracionisme no ajudà gens en la igualtat dels

indis amb els blancs de Sud-àfrica. Els blancs seguien rebutjant fèrriament qualsevol dret dels indis. Tot i els retrets dels seus amics indis, quan a principis del 1906 s'aixequen els zulús, Gandhi s'oferí a anar al front amb una tropa de 24 portalliteres. Encara considerava que l'Imperi Britànic era la voluntat de Déu i li oferí els seus serveis amb absoluta lleialtat. El cas és que la voluntat de Déu en la terra és sempre allò millor possible, sols que la gent, per ignorància, peresa, malícia o altres motius sol anar costa avall per camins aparentment fàcils i de baixa qualitat. Deia Gandhi: «L'home ha de triar entre aquestes dues vies: cap amunt o cap avall. Però la bèstia que duu a dins optarà més sovint per la d'avall, sobretot quan se li presenta bellament. L'home capitula sovint quan el pecat se li presenta vestit de virtut.» Així que, a causa d'una Humanitat caiguda, és d'on surten els imperialismes, els nazismes, els totalitarismes, els racismes. L'origen són els grans desfasaments culturals i espirituals entre grans grups humans i situacions molt diverses i complexes. Per això la història sol anar amb una certa lentitud o, dit altrament, Déu es pren el seu temps per dur-hi el Judici escaient (el qual, sovint no és entès pel maligne ni pel despietat). Deia Gandhi: «Un poeta va dir que el camí de Déu és per a valents... L'atmosfera actual es tan curulla de verí que ens neguem a recollir la saviesa dels antics... L'amor sosté el món. Descendir és fàcil, no pas enlairar-se. Com que la majoria som indisdisciplinats, la nostra experiència diària consisteix en insultar-nos i barallar-nos amb qualsevol pretext.»

El Gandhi d'aquesta època segueix essent europeïtzant. Vivia en una vila moderna del millor barri de Durban i guanyava un bon sou com a advocat. A Sud-àfrica naixeren els seus tercer (Ramda, 1897) i quart (Devandas, 1900) fills. Ell en tenia cura i feia feines casolanes. També solia convidar gent d'improvís. Normalment els indis benestants tenien contractat un «intocable» per a les tasques brutes de la casa, però Gandhi s'hi negava i ell i la seva muller fins i tot netejaven els orinals. Un empleat del seu despatx, que havia pertangut als intocables i que s'havia fet cristià per defugir la màcula de la societat hindú, també tenia el seu orinal i

“
A Sud-àfrica tornaven
a bufar vents
peril·losos per a la
colònia índia: noves
lleis segregacionistes.
”

Kasturbai es negà a netejar-lo. Gandhi s'enfurismà perquè sa muller feia tot això de mala gana i solien barallar-se. Gandhi s'havia imposat aquesta feina baixa per principis educatius i demanava que es fes amb alegria.

Contactes amb els separatistes a l'Índia i amb els reformistes d'Occident

El 1901 Gandhi tornà al seu país, on participà en les sessions del Congrés Nacional Indi com a «escriptur» i conegué moltes grans personalitats que feien per treballar juntes per la independència de l'Índia. Ell hi aportà una resolució sobre els indis de Sud-àfrica, però estava molt descontent amb el decurs de tot el congrés. Es mostrà crític amb el seu país: la mendicitat, la brutícia, la no puntualitat dels trens, els sacrificis d'animals. Viatjà en tercera per conèixer el poble.

Segueix els experiments amb les dietes amb èxits irregulars. El seu vegeterianisme es fa més radical i no sols és una mesura de salut. S'oposa a la medicina química i promou els tractaments d'aigua i fang.

“
Per a Gandhi, això
volia dir que qui
menja de més furta
un àpat a qui no
menja.
”

A Sud-àfrica tornaven a bufar vents peril·losos per a la colònia índia: noves lleis segregacionistes. Els seus amics l'hi cridaren. Se n'hi tornà, i va poder inscriure's com a advocat al Tribunal Suprem de Transvaal.

El 1903 un col·laborador seu li regalà *Unto This Last* d'en Ruskin, un professor d'Oxford que havia esdevingut el paladí d'una nova ètica en el món de l'economia. Desitjava que es valoràs la feina com un deure moral i no com a mercaderia, i accentuava els valors del treball manual. En Ruskin deia coses tal com: «La riquesa és una força com l'electricitat. Té efecte a través de la desigualtat. El poder d'una guinea a la butxaca d'un home depèn que el seu veí no en porti cap. Si aquest no n'ha de menester, a ell tampoc no li faria cap servei... Així doncs, el que se cerca, el que principalment se cerca amb la riquesa, és poder sobre les altres persones. El ric sempre hauria de recordar que el que un té no ho pot tenir un altre. Per tant, hauria d'evitar tota mena de luxe fins que el pobre també tingui allò més necessari.» Per a Gandhi, això volia dir que qui menja de més furta un àpat a qui no menja. És un al·legat contra el consumisme i l'espoliació. Gandhi havia de dir més endavant: «No calen diners per esser pulcre, net i digne. El tret distintiu de la civilització moderna és l'infinit creixement dels nostres apetits. La característica de la civilització antiga és la moderació i la regulació estricta de les necessitats. Si jo predic contra l'artificial vida moderna de plaers sensuais i deman retornar a la vida simple resumida en la *xarkha*, és perquè sé que l'única manera de detenir els nostre descens cap a un estat més baix encara que el salvatgisme és un intel·ligent retorn a la senzillesa. La regla d'or és... refusar decididament allò que milions no són pas capaços de rebutjar. Aquesta facultat de renúncia no ens plourà pas del cel, però. El primer pas rau a conrear una actitud mental que ens prohibeixi d'acceptar béns i comoditats inasequibles a milions d'uns altres esser humans. El segon pas és reestructurar la nostra vida, tan ràpid com puguem, segons aquest criteri. I tal com que no hem de rebre, tampoc no hem pas de posseir res que no sia estrictament necessari. Fóra una violació d'aquest principi posseir aliments, roba o

mobles superflus... Seguir aquest principi ens durà a una progressiva simplificació de la nostra vida... Menjaríem per viure i no viuríem per menjar.» Cal fer una crida als nostres compatriotes a la simplificació del nostre estil de vida, massa consumista i fartó. A dedicar més temps i recursos a ajudar necessitats diverses i bones causes, per aprendre i autodisciplinar-nos, trobar solidaritat per la causa de la nostra independència i fer-nos valents i militants. La impúdica vidorra de què es vanten bona part de la nostra «cultureta» nacionalista, perdonavides i menyspreadora d'aprendre de ningú ni de res, tan orgullosa de les seves tertúlies i soparots, és d'una obscenitat sagnant i desvergonyida. Però en el pecat portam la maledicció: ens hem tornat boes endormiscades per les nostres descomunals digestions i som incapaços de fer reviscolar la nostra nació ferida de mort. Aquesta gentota no poden esser considerats, a sobre, pares de la pàtria, sinó la principal causa de la nostra colonització, car, com els fariseus, ni lluiten ells per la llibertat ni deixen que ningú lluiti. Creuen que tot és mental, una vida de manifestos i edicions, una mentalitat pedant i llibresca incapaç d'enlluernar ni els bons ni tan sols els dolents. Gandhi deia: «Aprendre ens permet superar moltes etapes al llarg de la vida, però aquest saber ens abandona per complet en les hores de perill i temptació.» I Herman Hesse: «Sempre ha guanyat qui sap estimar, suportar i perdonar, no pas qui millor ho sap i tot ho judica.» Però ja veurem més endavant com Gandhi fa una crida a la senzillesa, la solidaritat i a no dependre dels opressors.

Per no fer com Ruskin, qui no passà a l'acció, Gandhi es comprà un tros de terra, la granja Fènix, on es traslladà amb la família i els col·laboradors per portar una vida en el sentit d'en Ruskin, una comunitat el la qual tothom era igual. Aquesta colònia, prop de Durban, era desèrtica i els tocà treballar força per sobreviure-hi. El setmanari *Indian Opinion*, fundat poc abans per Gandhi, li dava suport. Publicava un periòdic, hi escrivia i feia manualment la feina d'impressió. Fou el seu primer intent de crear models per a una altra forma de vida amb comunitats reformistes. N'hi seguirien altres a Sud-àfrica i a l'Índia. (continuarà) **Jaume Tallaferro** Ω

Gloses

Això és sa veritat

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Altres temps no existia lo que avui està passant: de cada dia augmentant sa farsa i sa lladronia, per això ningú se fia de cosí, ni de germà; això de fet sol s'usar: tothom se va en traïdoria.

Es duro per tot el món ha conquerit sa persona, se precisa d'una forma com pilot de gel que es fon; això s'usa en tot contorn, que lluiten per ell, molts són, per engrandir sa cartera; ells han pres una carrera fent primer, i no segon.

Se mira amb molta passió els presidents i banquers, ells agraeixen l'ingrés, s'interès ben petits són. Si vas a manllevar-los te peguen sa punyalada amb ganiveta esmolada; que trobau que això és formós?

Els presidents de partits pensen en so molt guanyar, a tot impost pujarà d'un modo ben pervertit; no playneran cap amic, a tothom donen llendera, obraran d'una manera per ells treure-ne profit.

Tothom vol es benestar i cerca col·locar-se, de duros manejar-ne per bona vida passar.

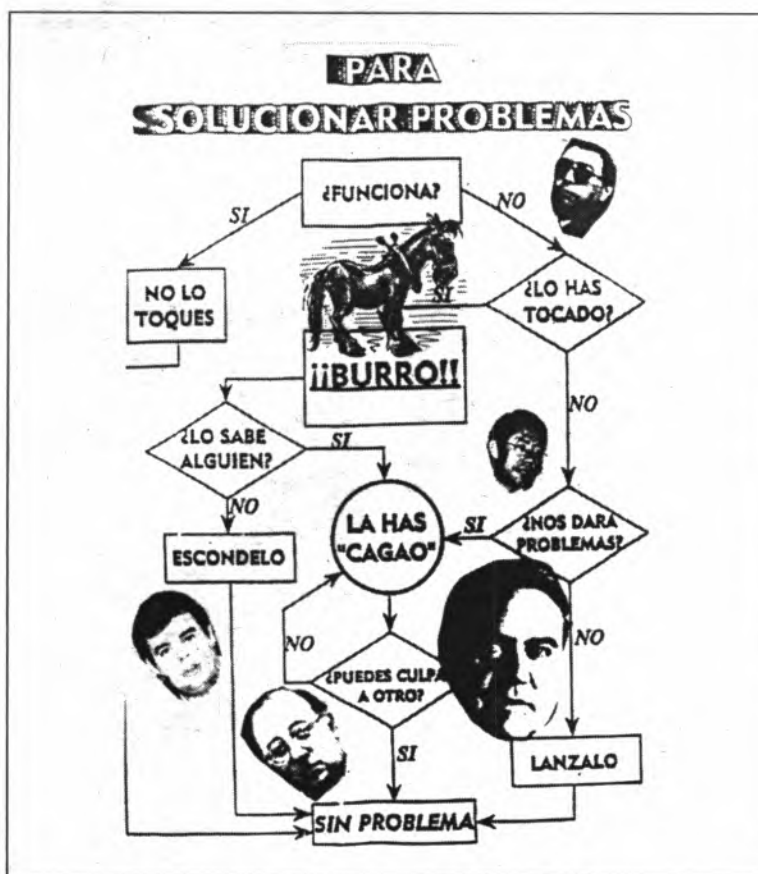
A dins es govern entrar perquè allà s'està molt bé, en es Congrés entraré a seure i a escoltar.

Estudiant lo mateix manescals i advocats, metges i llicenciats, arquitectes i enginyers, són persones de progrés per servir s'humanitat; però tant això ha augmentat, resulta n'hi ha de més.

N'hi ha molts que s'han ficat a dins l'ordre des govern i van augmentant es quem d'un modo exagerat; a tots ells càrrec han dat inspectors i policia, qualcuns d'ells només tragina papers que han embrutat.

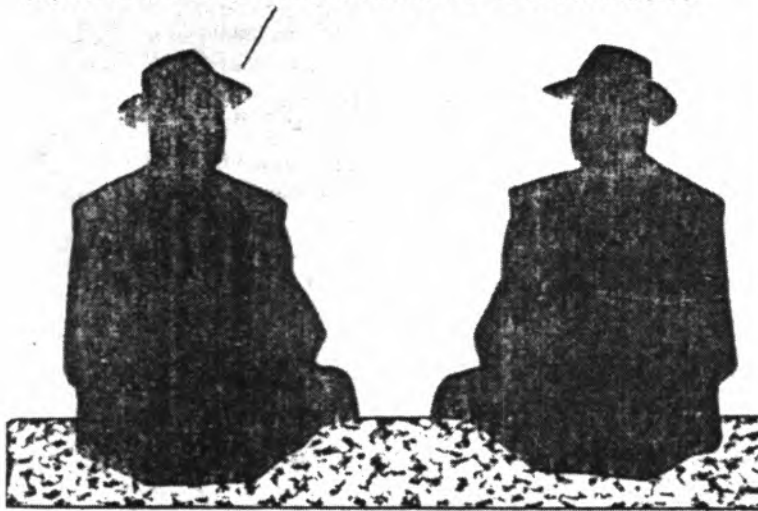
Me dona agrura sentir es PP i Esquerra Unida, ells fan campanya molt viva volen s'Estat dirigir, volen nou camí obrir, diuen ells que està tancat, cap dels dos ens ha mostrat quin camí volen seguir.

És bastant gros es problema, que dins Espanya hi ha, sa maldat tant augmentà de forma que dona pena: ha canviat es sistema de sa bona estimació, només se veu traïció: ells te roben sa cartera. Ω

Descobrim la «guia de govern» (top secret) del senyor Aznar.
(Filtració exclusiva del CESID a L'ESTEL de Mallorca.)

MUCHOS NO SABRAN QUE SON PORTADORES DEL VIRUS DEL FASCISMO HASTA QUE NO DESARROLLEN LA ENFERMEDAD

Adreçat als votants del PP, als lectors d'ABC i als guaitadors del Carcarrascamall!

Es túnel des forat foradat

Si un cap de vent es mogué calabruix i aigua de bombolla, si això fos devers es túnel de Sóller i sa torrentada el se'n duagués. Perquè en Canyelles, de s'excés, s'averگوییس de s'espectacle; si Déu no fa aquest miracle s'haurà de fer un hivernacle per sembrar-hi tarongers. En Quart li va donar doblers perquè a n'Aznar los duagués, i no hi va pensar, es tabernacle.

P. Thomàs des Pil·lari

Eleccions atropellades

Ses eleccions vendran prest, se sap qui les guanyaran: de president, en Roldan, i de vice, en Mario Conde. En Tejero, a sa porta, es del PP no entraran, a n'Aznar, el se'n duran i a en Felip a regar s'horta, i si en fan cap de torta en Garzón de banya forta los durà a la casa gran.

Allà los rebrà n'Anguita que també està internat, repartidora i puny tancat i es qui no hagi dinat podrà anar a sa cantina. En Pujol, amb barretina, xef de cuina i economat, xuclant es puro apagat per cada «xusco» entregat li hauran de dar propina; per ell és una pamplina si és des «fondo» reservat.

P. Thomàs des Pil·lari

Si voleu sortir per TV contant testimonis de la repressió franquista, podeu telefonar a TV1 i demanar per

Joan Sella
93/5823281

(Estudis a Barcelona de la primera Cadena)

L'ESTEL de Mallorca

HISTÒRIES DEL DESENCÍS

(Editorial Moll) i

VIDA D'ARTISTA

(Llibres del Segle)

de M. López Crespi

ES PODEN TROBAR A TOTES
LES LLIBRERIES MALLORQUINES

EXIGIU AQUESTS LLIBRES
AL VOSTRE LLIBRETER
SI NO ELS TROBAU

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

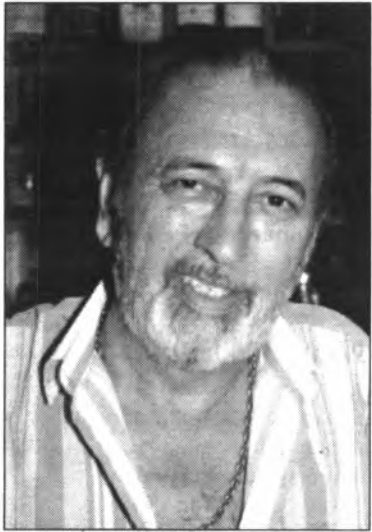
No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

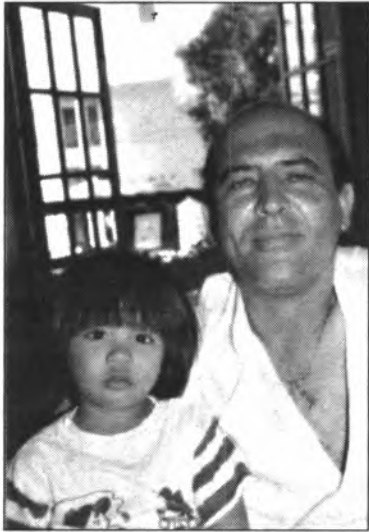
Digau-los ho amb L'ESTEL, perquè Mallorca s'ho mereix i els Països Catalans ho necessiten.

La Biblioteca Can Torró d'Alcúdia ha organitzat quatre concerts durant aquests mes d'agost sota el lema «Nocturns al Pati»; es fanal pati de la biblioteca. El proper dijous 17 d'agost hi ha un recital de flauta travessera i clave amb Albert Mora i Rumiko Ilarada. El 24 d'agost, la Habakata Kletmarin, quintet que interpretarà música tradicional i popular de tot Europa. Aquests concerts, com és habitual, són oberts a tothom.

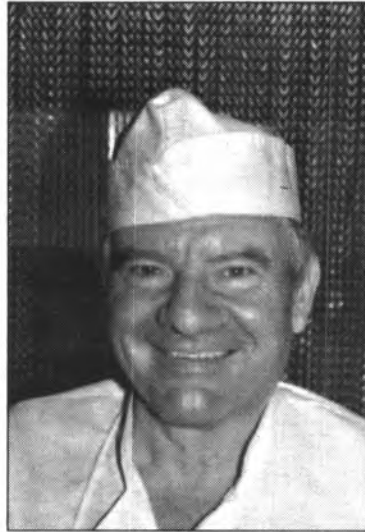
CALA D'OR • SANTANYÍ • PORTOCOLOM

En Bartomeu Oliver, de Manacor, és l'amo del restaurant Cala Egos al poble de Cala d'Or. Fa cuina casolana mallorquina i cuina internacional per als turistes. El conill amb ceba, els calamars a la planxa, el tumbet i la freixura són alguns plats que recomana. Per 1.500 pessetes s'hi pot menjar a la carta. El menú en val 750.

En Rafel Batle és l'amo del restaurant Mallorca, a Cala d'Or. Fa cuina internacional per als turistes. Per als mallorquins, recomana el conill amb ceba, l'arròs brut i l'entrecot al pebre bo. Un restaurant on es menja a la carta per unes 2.000 pessetes. A la fotografia el veim amb la seva filla Estefania.

En Vicenç Ribes és l'amo i el cuiner del restaurant Can Vicenç, a Cala d'Or. La graellada de peix, el turnadó amb xampinyons i el carabassó farcit són alguns dels plats que recomana. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes. El menú en val 950.

N'Apollònia Ballester i el seu fill, Pere Llull, són els amos i els cuiners del restaurant Lull, a Santanyí. Un lloc per anar-hi a menjar la porcella rostida i les paelles ben fetes. A la carta s'hi menja per unes 1.500 pessetes. El menú en val 750.

En Mateu Bauçà i n'Ignasi Thomàs regenten el restaurant El Pi de Portocolom. L'arròs amb peix, l'arròs brut i les sèpies o les gambes a la planxa són l'especialitat de la casa. La mitjana del preu a la carta és de 2.500 pessetes. El menú en val 600.

En Jaume Artigues és l'amo del restaurant Marivent, a Cala d'Or. Té obert tot l'any i despatxa carns i peixos a la planxa. A la carta s'hi menja per unes 1.300 pessetes.

**L'ESTEL
de Mallorca**

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F.Tel.....

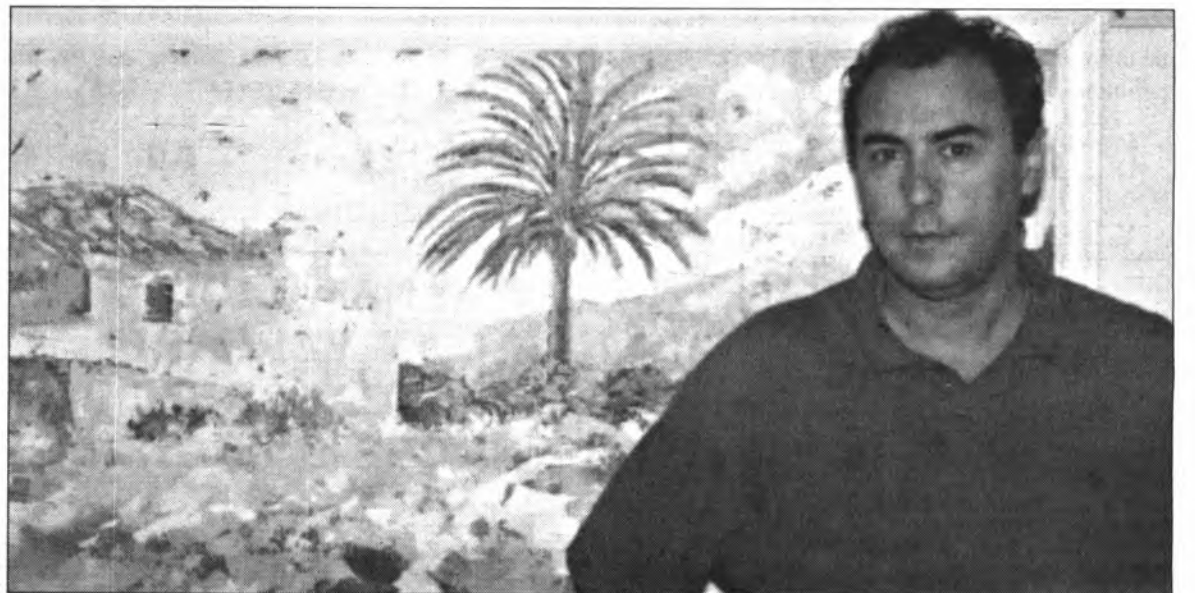
M'interessa una subscripció
ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

És N'Aureli D. Santos, pintor i marxand barceloní afincat a Cala d'Or. Pinta aquarel·les i paisatges. Regenta la galeria Cala Llombars. Aquest hivern que ve obrirà una altra galeria a Ciutat, prop de Cort.